

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Het Kantonnaal Comité. — Nieuwe instelling voor de bescherming van de minderjarigen

1. Criminaliteit bij kinderen en bij adolescenten.

De tweede wereldoorlog, met zijn weerslag op de kinderdelinquentie, alsook de veertien jaar internationale onrust die er op volgden, moeten tot de voornaamste oorzaken van de criminaliteit der adolescenten gerekend worden.

De aanpassingsstoornissen van jongens en meisjes, die thans de leeftijd van 16 à 21 jaar hebben bereikt, zijn grotendeels te verklaren door het feit dat deze jongelui de sporen dragen van een min of meer abnormale ontwikkeling tijdens hun kinderjaren; al te vaak werden ze beïnvloed door opvattingen en gedragingen die de uiting waren van haat en agressiviteit. Immers, hun eerste levensjaren, toen werd begonnen met de opbouw van hun persoonlijkheid, brachten zij door in een omgeving beheerst door een vijand die er nog meer prijs op stelde het geweten van de onderworpen bevolkingen te ontstellen, dan hun legers te overwinnen.

En nochtans is, materieel gezien, de na-oorlogse periode voor deze jongelieden geen al te nare tijd geweest, vermits zij veelal meer stoffelijke welvaart kenden dan hun ouders vroeger; armoede, ontberingen, kwalen waardoor de voorafgaande generaties wel eens werden getroffen, kenden zij veelal niet. Daarbij wordt hun steeds meer gelegenheid tot ontspanning en vermaak geboden.

En niettegenstaande dit alles laat deze jeugd veronderstellen dat zij in zich de kiem van een gekwelde, een verloren generatie draagt.

In verschillende landen, en meer bepaald in Duitsland, Engeland, Rusland en de Verenigde Staten van Amerika, verzet zich een schaar jonge afgedwaalden — dikwijls afkomstig uit de gegoede stand — tegen de gestelde orde en manifesteert, alleen of in groep, haar misprijzen voor de menselijke waarden, en in 't bijzonder voor de fysieke en morele integriteit van de mens.

Onder evocatieve benamingen zoals « de overwonnen generatie », « the angry young men », « hooligans » enz. roepen deze adolescenten hun sociale superioriteit uit en zoeken, op zeer buitensporige wijze, naar avontuur. Zij rechtvaardigen deze houding, door de nutte-

loosheid van hun eigen leven, in het vervallen kader van het verleden, te onderstrepen.

Zou de « morele » oorlog niet een gedeelte van de jeugd van morgen, en bijzonder deze die het volste vertrouwen in de toekomst had gesteld, tot hopeloosheid hebben gedoemd ?

Dit alles verklaart hoe, naast de problemen van de verwaarloosde en deliquente jeugd, deze van de gevaarlijke en criminele adolescenten in zulke mate toenemen en hoe de wetenschappelijke studie van dergelijke problemen zich, in alle landen, intens opdringt.

Met deze bedoeling werd reeds voor enige jaren in België een « Centre d'étude de la délinquance juvénile » gesticht die als eerste taak op de noodwendigheid van een nieuwe wetgeving heeft gewezen. Overigens, op 17 maart 1958 legde de Minister van Justitie, dhr Lilar, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een wetsontwerp betreffende de *Bescherming van de Minderjarigen* neer (Parl. Doc. Kamer 1957-58 n° 885 n° 1).

De titel geeft duidelijk weer, hoe het project zich oriënteert naar de uitbreiding van twee fundamentele begrippen die het vorige stelsel beheersten : niet alleen het kind beneden de leeftijd van zestien jaar, maar de minderjarige, d.i. in principe en in bepaalde gevallen, de adolescent beneden de 21 jaar, wordt uit het strafstelsel van gemeen recht uitgeschakeld. (cf. art. 4 al. 4 van het project). Dit zal natuurlijkerwijze tot gevolg hebben dat het aantal interventies van de rechterlijke overheid in hoge mate zal toenemen en dat de aard van deze interventies een diepe wijziging zal moeten ondergaan. Zo mag men, *a priori*, aan deze uitbreiding van het regime van de kindbescherming een *quantitatieve, kwalitatieve* en *institutionele* draagwijdte toekennen.

Opgemerkt moet worden dat, naar aanleiding van deze uitbreiding, de auteur van het wetsontwerp aan de wetgever de oprichting voorstelt van een *nieuw organisme* (art. 1) dat buiten het dwangstelsel van de gerechtelijke actie staat (art. 1 § 3) en dat ermee belast is, hulp te bieden aan ouders en voogden van kinderen of adolescenten, beneden de volle leeftijd van één en twintig jaar (art. 1 §§ 3-4 - art. 4). Dit organisme wordt door het wetsontwerp « *Kanton-*

naal Comité voor de bescherming van de Minderjarigen» genaamd.

We wensen ons hier te beperken tot de studie van de artikelen van dit ontwerp die deze *nieuwe instelling* inrichten en die er de bevoegdheid en werking van bepalen. Wil men nochtans de juiste draagwijdte van dit instituut ontleden, dan behoort het dat men bij voorbaat onderstreept, welke geest het wetsontwerp beheerst, en welke plaats zijn auteurs hebben willen toekennen aan het Kantonnaal Comité in het kader van de hele hervorming.

2. De algemene economie van het project-Lilar.

Met de voorbereiding van het wetsontwerp dat de nieuwe instelling, het Kantonnaal Comité opricht, werd reeds in het jaar 1947 begonnen.

De toenmalige Minister van Justitie, dhr Paul Struye, richtte een eerste consultatieve commissie in, onder het voorzitterschap van de gewezen Minister van Justitie die destijds zijn naam verleende aan de wet van 15 mei 1912, Graaf Henri Carton de Wiart.

Deze Commissie, evenals een daaropvolgende (cf. Memorie van Toelichting, Parl. Doc. Kamer 1957-58 n° 885 p. 4) streefden met veel klem naar het geen reeds gedeeltelijk werd verwezenlijkt door de wet van 1912, nl. het kind te onttrekken aan de straf en meer de aandacht te vestigen op de bescherming van zijn fysieke, morele en sociale integriteit dan op de repressie van de door hem gepleegde misdrijven (cf. art. 4 1° v. ontwerp).

Ten behoeve van het stelsel dat het kind van de straffen van gemeenrecht bevrijdt, hebben de artikels 13, 14 en 15 van de wet van 15 mei 1912, alsook de wet van 18 oktober 1921 op de leerplicht, reeds aan de kinderrechtbank een vrij uitgebreide sociale taak toegekend. Deze taak dient nochtans altijd in verband te staan met *gedragingen van het kind* die rechtstreeks of onrechtstreeks aanleiding geven tot misdadigheid (cf. art. 15) : schoolverzuim, prostitutie, onthucht, spel, landloperij en bedelarij !

Het wetsontwerp Lilar wijzigt grondig de toestand : het kind beneden de leeftijd van 16 of 18 jaar is niet alleen meer onttrokken aan het penaal stelsel van gemeen recht; het wordt *ingeschakeld*, tot een meer gevorderde leeftijd, in een stelsel van *sociale bescherming* : de *repressieve* actie van de rechtbanken wordt tot het uiterste verminderd ten voordele van een sociale actie die wentelt om het begrip : « *de onaanpaste of ongelukkige jeugd* » (cf. Memorie van Toelichting loc. cit. p. 4).

En zo wordt een einde gesteld aan het onderscheid, nog steeds door het hedendaagse recht gemaakt, tussen de juridische toestand van delinquente kinderen of kinderen die gevaar lopen delinquent te worden, en kinderen die, door sociale of familiale omstandigheden, ongelukkig zijn; evenals tussen maatregelen die zich opdringen ten overstaan van kinderen met een gedraging die enige repressie eist, en maatregelen die moeten getroffen worden ten overstaan van kinderen die slachtoffer zijn van fouten begaan door hun familie of door derden; tussen de gerechtelijke instanties en de administratieve instellingen, die over dergelijke omstandigheden moeten oordelen en dergelijke maatregelen moeten treffen (art. 1 tot 4 van het project).

De auteurs van het wetsontwerp beschouwen dan ook de stichting van *één enkele en algemene instelling voor kindbescherming* als een noodwendige hervorming die dan ook de meeste mogelijkheden zal bieden.

Noodwendig zijn, in de eerste plaats, de *specialisa-*

tie, alsook de *volledige omvorming* van de kinderrechtbanken, zoals dit duidelijk door de uiteenzetting der motieven onder het oog wordt gebracht. (Parl. Doc. Kamer 1957-58 n° 885 p. 4 en 5).

« In het ontwerp wordt er eveneens naar gestreefd alle maatregelen die er kunnen toe strekken de jeugdmisdadigheid en de gezinstekortkomingen tegen te gaan, *vooraleer* de tussenkomst van de rechter nodig blijkt, te omschrijven en aan te wenden. Noch het begrip van de kinderrechtbank, noch de toewijding van de vaste afgevaardigden ter kindbescherming, kunnen immers beletten *dat de verschijning voor een rechtbank met bezwaren gepaard gaat*. Door hun contacten met de ouders die hen hun moeilijkheden toevertrouwen spelen de maatschappelijke diensten een preventieve rol. Zij helpen die ouders voor hun problemen een oplossing te vinden, *buiten de tussenkomst van het gerecht om.* »

Hieruit blijkt duidelijk dat het sociaal optreden de eerste plaats inneemt, terwijl de gerechtelijke actie met al haar waarborgen en ook haar dwangmiddelen, als overbodig en ondoeltreffend voorkomt.

Om te kunnen verwezenlijken wat de toekomstige wet van hem verwacht, zal de rechter — welke plaats hij ook moge bekleden in de rechterlijke orde — zich moeten omringen met bevoegde maatschappelijke medewerkers, zich moeten specialiseren, of zelfs aan beide vereisten moeten voldoen.

Aan de andere kant biedt de uitbreiding van het sociaal aspect aan de auteurs van het wetsontwerp de gelegenheid het toepassingsveld van de nieuwe wet meer ruimte te geven dan het begrip kindbescherming in de wet van 15 mei 1912 heeft.

De titel van het project zelf is welsprekend : de wet streeft er naar de bescherming te verzekeren van de *minderjarigen*, nl. alle personen voorzien bij art. 388 B.W.B. die de volle leeftijd van 21 jaar niet bereikt hebben.

Deze transpositie van de civiele onbekwaamheid van de minderjarige op *sociaal en penaal* plan, is in werkelijkheid een nieuwe stap naar de *totale unificatie van het statuut van het kind*. Om dit te bewijzen volstaat het de wetgevende evolutie na te gaan. De strafrechtelijke bevoegdheid van de kinderrechtbank, door de wet van 15 mei 1912 in het leven geroepen, beperkt zich tot daden gepleegd door een kind, dat de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt; de sociale bevoegdheid van deze rechtbank behelst de toestanden die zich voordoen vóór de leeftijd van 18 jaar.

In het huidige project stemt de penale bevoegdheid van de provinciale kinderrechtbank overeen met haar sociale bevoegdheid, en beide beogen *de minderjarigen beneden de volle leeftijd van 18 jaar* (art. 4 al. 1), terwijl de sociale bevoegdheid zich uitstrekt tot de *civiele meerderjarigheid*, in geval vader of moeder geheel of gedeeltelijk ontzet zijn uit de ouderlijke macht (art. 1 al. 8). Zo wordt door het ontwerp een stap verder gezet : de *civiele meerderjarigheid* wordt bereikt op sociaal gebied, in bepaalde gevallen en, rekening houdend met de omstandigheden die, in ruime mate, deze uitbreiding rechtvaardigen. Het lijkt geen twijfel dat, over enkele jaren, de civiele meerderjarigheid, ook op *penaal gebied*, zal gelden. De toepassing van de thans voorgestelde hervorming zal dan ook laten uitschijnen of het opportuun is de penale en de civiele minderjarigheid te doen samenvallen.

3. Nieuwe instellingen voor minderjarigen.

De omzetting van een regime van het kind tot een regime van de minderjarige moet een grondige her-

vorming van de talrijke huidige instellingen, die niet meer beantwoorden aan de eisen van de nieuwe levensvoorwaarden van de jeugd (zie n° 1 hierboven), tot gevolg hebben.

Het eerste hoofdstuk van het wetsontwerp handelt over deze nieuwe instellingen voor minderjarigen: het wijzigt de organisatie en de bevoegdheid van de kinderrechtbank, die, onder de naam « *Provinciale Rechtbank voor Minderjarigen* » een bijzondere en vrij autonome rechtsmacht wordt (art. 2); het sticht bij deze rechtbank een *permanente maatschappelijke dienst* (art. 3 § 1); het roept een nieuw organisme in het leven: *het Kantonnaal Comité voor de bescherming van de minderjarigen* (art. 1).

De eerste twee instellingen zijn niet nieuw: de provinciale rechtbank is een aanpassing van de kinderrechtbank; de maatschappelijke dienst is een heraanpassing van het reeds bestaande werkinstrument, onontbeerlijk aan iedere instelling van sociale bescherming. Het Kantonnaal Comité daarentegen, is een innovatie.

4. De rol van een officieuze instelling.

Wat in de eerste plaats opvalt bij de studie van artikel 1, is de *onnauwkeurigheid* waarmee de aard, de samenstelling en de bevoegdheid van het Kantonnaal Comité wordt bepaald, alsmede het feit, dat de procedure die er zal gevolgd worden, niet wordt voorzien.

Het ontwerp beoogt weliswaar slechts de stichting van een *officieuze instelling* waarvan de taak is: « het geven van raad en wenken zonder enig bindend karakter » (zie advies Raad van State, Parl. Doc. 1957-58 Kamer n° 885 p. 37). Dit zou een eerste stadium uitmaken van de procedure voorbehouden aan gevallen, voor dewelke de actiemiddelen, bij het gewoon strafrecht voorzien, nutteloos of zelfs schadelijk zijn. Inderdaad, de wet van 15 mei 1912, heeft het nadeel, *in elk geval*, éénieder die voor de rechter verschijnt, in te schakelen in een systeem van repressie. Dit kan nochtans de toekomst van het kind schaden, door het onterend karakter van het verschijnen, dat in bepaalde gevallen gepaard gaat met een overbodig intimidatievermogen, door de sporen die het verschijnen in het strafregister nalaten en door de aard zelf van de maatregel door de rechter genomen. Vergeten we echter niet dat de wet in sommige gevallen de kinderrechtbank ertoe *verplicht* maatregelen te nemen die gedeeltelijk of geheel de vrijheid ontnemen aan minderjarigen beneden de leeftijd van 18 jaar, die, hoewel zij geen misdrijf hebben gepleegd, « aanleiding tot ontevredenheid van de ouders geven » (art. 14 en verwijzing naar art. 13/2° en 3°).

Het lijkt in alle opzichten uitstekend, de sociale behandelingsmethoden van minderjarigen te *verzachten*. Maar de vraag moet gesteld worden of dit kan verwezenlijkt worden met deze methoden vrij van elk dwangmiddel — vooral in deze gevallen waar het dwangmiddel enigszins nuttig kan zijn — en doordat men een einde stelt aan elk *gerechtelijk formalisme*, dat tot doel heeft de minderjarige te vrijwaren voor onrechtvaardige rechtsmiddelen of beslissingen.

Is men daarentegen van oordeel dat sommige dwangmiddelen toch onontbeerlijk zullen zijn bij de praktische toepassing van beschermingsmaatregelen in sociale gevallen betreffende de minderjarigen, dan kan men de procedure op zulke wijze inrichten of aanpassen dat waarborgen aan deze minderjarigen gegeven worden, tegen willekeur en ongepast optreden.

5. Monisme of dualisme.

Het Kantonnaal Comité, meer dan elke andere nieuwe instelling voorzien bij het project, vertolkt de wil van zijn auteurs in de toekomst geen onderscheid meer te maken tussen minderjarigen die een misdrijf hebben gepleegd, en minderjarigen die in sociaal gevaar verkeren.

Artikel 1 luidt: « In de hoofdplaats van elk rechterlijk kanton wordt een kantonnaal comité voor de » bescherming van de minderjarigen ingesteld, dat er » mede belast is door een preventieve sociale actie » tussenbeide te komen wanneer de gezondheid, de » veiligheid of de zedelijkheid van een minderjarige » in gevaar wordt gebracht, ofwel door het milieu » waarin hij wordt groot gebracht, ofwel door de be- » zigheden waarmede hij zich ophoudt.

» Betreft het één der gevallen die bij toepassing » van art. 4 tot de bevoegdheid van de provinciale » rechtbank behoren, dan komt het comité *enkel tus- » senbeide* indien de *toestand niet voldoende ernstig » is* om de minderjarige voor die rechtbank te bren- » gen. »

Afgezien van het technisch voorbehoud dat deze tekst eist, doordat men de bevoegdheid van een jurisdictie doet afhangen van een zeer onnauwkeurig criterium: *de ernst van een strafrechtelijke of sociale toestand*, rijst in de eerste plaats het probleem van het *monisme* of *dualisme* in de actie tegenover de minderjarigen beneden de leeftijd van 18 jaar.

Het Kantonnaal Comité wordt in artikel 1 voorgesteld als een organisme voor sociale bescherming « ermede belast tussenbeide te komen » door middel van een « preventieve sociale actie » die in dezelfde lijn ligt als deze van de provinciale rechtbank voor minderjarigen (cf. artikel 4, 1°, 2° en zelfs 3°) en die er de verlenging van vormt voor de « toestanden » die niet voldoende ernstig zijn » (art. 1 al. 2).

Hoe kan men deze opvatting verenigen met het principe der « wettelijke verantwoordelijkheid », dat ons repressief recht beheerst en ook het project (cf. art. 4/4°) vermits de provinciale rechtbank, ten opzichte van de minderjarigen die een « daad », misdrijf gekwalificeerd, hebben gepleegd, penaal zal optreden?

Zal het geen gevaar opleveren tegelijkertijd én de waarborg van de wettelijke incriminatie (art. 7 al. 2 van Grondwet) én de waarborg van de wettelijke bepaling van de bevoegdheid van de rechter (art. 8 v. Grondwet) aan de minderjarige te ontnemen?

Dit probleem is echter niet nieuw: de wet van 15 mei 1912 bevat reeds afwijkingen ten opzichte van het principe der wettelijke verantwoordelijkheid. Deze afwijkingen werden op meesterlijke wijze in het licht gesteld door Mej. A. Racine, de huidige wetenschappelijke Directeur van het Studiecentrum van de Misdadige jeugd, in een studie (1) gepubliceerd in 1937, en waaraan de Raad van State refereert, in zijn advies (2) betreffende het huidige wetsontwerp.

Ongetwijfeld is de kinderrechtbank in de maatregelen ten opzichte van de minderjarigen beneden de leeftijd van 16 jaar, op strafgebied, en beneden de 18 jaar, op sociaal gebied, niet zo streng gebonden als de jurisdicties van gemeen recht door de regel « *nullum crimen, nulla poena, sine lege* ».

De wet van 15 mei 1912 bevat, naast een strafrechtelijk, een sociaal regime, doch zonder integrale samensmelting. Voor beide is een zelfde jurisdictie voorzien en zijn de te treffen maatregelen op een paar uitzonderingen na (3), dezelfde; de actie wordt gerechtvaardigd door een *strafbaar feit*, gepleegd door een *minderjarige* (4), maar de wetgever beperkt

deze actie tot bepaalde gevallen van *actief* en *subjectief gevaar* (art. 14, 15 en 16) en schakelt de gevallen van *passief* gevaar voor het kind uit. Alzo bekommert hij zich zelfs niet om het kind dat in staat van gevaar verkeert; desgevallend treedt hij alleen op tegenover diegenen die actief de oorzaak zijn van de kwaal die de minderjarigen bedreigt (cf. art. 1 tot 10bis wet 15 mei 1912 betreffende de ontzetting uit de ouderlijke macht).

Het lijdt geen twijfel dat de wet van 15 mei 1912 van zuiver repressieve oorsprong is; ze bepaalt een reeks gedragingen — van het eenvoudige wangedrag tot de moord — die alle, in het huidige stelsel van onze wetgeving, een « correctief » optreden rechtvaardigen.

Met gezag werd bewezen (5) dat, bij toepassing van de wet, gedurende de eerste vijf en twintig jaar, het principe van de gerechtelijke tussenkomst, gebaseerd op de wettelijke incriminatie heftig werd verdedigd, principe dat nochtans, door een bredere interpretatie van de wet, stilaan werd aangetast.

Weliswaar behoudt de actie van de kinderrechtbank een dwingend aspect, en behoudt zij in ons stelsel het dualistisch systeem, nog onderstreept door het bestaan, naast de rechtbank, van een reeks organismen bestemd om de minderjarigen te beschermen, die in een passieve staat van sociaal gevaar verkeren, of bedreigd worden door het objectief gevaar van hun sociaal milieu (6). Hoewel de wet van 15 mei 1912 de uitdrukking is van diep humanitaire neigingen, toch blijft zij in de eerste plaats, ingegeven door een gevoel van mededogen voor de « misdadige » jeugd. De rechtsleer die de wet voorafging (7) heeft, wat de delinquente jeugd betreft, het element « oordeel des onderscheids », dat voorheen de toepassing van het algemeen strafrecht rechtvaardigde, uitgeschakeld. Dit element werd vervangen door principes van gerechtelijk optreden die nauw verwant zijn met het begrip van de foutieve schuld. (8).

Het huidige project oriënteert zich naar een nieuwe richting die zich sinds een twintigtal jaar aftekent, en die wentelt om het begrip « *verwaarloosde jeugd* » (9), dat noch strafrechtelijk, noch criminologisch is; het ontwerp huldigt beslist het « monisme » (10) in de « correctieve » actie van de openbare macht tegenover kinderen en toont zich voorstander van een volledige eenheid tussen deze actie en het gerechtelijk kader waarin zij uitgeoefend wordt.

Van meet af aan keert art. 1 § 1 van het project, wat het Kantonnaal Comité betreft, de grondprincipes van de wet van 15 mei 1912 om: het Comité treedt op zodra een *objectieve gevaarstoestand* de gezondheid, de veiligheid en de zedelijkheid van een minderjarige bedreigt. Men zal opwerpen dat deze tussenkomst nochtans onderworpen is aan de *instemming van de minderjarige*, evenals van dezen die over hem het bewakingsrecht uitoefenen, en beperkt is tot toestanden die *niet ernstig genoeg* zijn om te worden overgedragen aan de provinciale rechtbank voor minderjarigen. Zal dit betekenen dat in verband met de zuivere repressieve bevoegdheid van deze rechtbank (art. 4/4° v. ontwerp) het Kantonnaal Comité verplicht is zich te onthouden telkens de minderjarige een daad pleegt, door de strafwet als misdrijf gekwalificeerd? Wel integendeel; de teksten zijn formeel: 1° het Kantonnaal Comité is ertoe bevoegd de ernst der feiten die het te beoordelen krijgt te bepalen. Niets zou er zich tegen verzetten dat het Comité zich b.v. de regeling van toestanden zou toeëigenen, waaruit blijkt dat de minderjarige een feit, strafbaar met een criminele straf, gepleegd heeft, dat natuur-

lijkerwijze zijn moraliteit in gevaar brengt, maar dat nochtans ook beoogd wordt door artikel 4 van het ontwerp;

2° het Kantonnaal Comité moet slechts het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank in kennis stellen van de gevallen voorzien bij artikel 4, waaraan het *geen gepaste oplossing* heeft kunnen geven (artikel 1 § 4 v. ontwerp). In talrijke gevallen zal het Comité deze overdracht aan het openbaar ministerie kunnen vermijden, daar het zal volstaan een nieuwe oplossing van het geval in overweging te nemen, om aan deze verplichting op wettelijke wijze te kunnen ontkomen.

Zo opgesteld en opgevat breekt art. 1 § 4 van het ontwerp volledig af met de zo belangrijke voorschriften van art. 29 van het Wetboek van Strafvordering, dat aan elke gestelde macht de verplichting oplegt de delicten waarvan zij kennis krijgt kenbaar te maken aan de Procureur des Konings. Krachtens het ontwerp zal het dus wettelijk toegelaten zijn aan het Kantonnaal Comité, een buitengerechtelijke oplossing te geven aan feiten die een strafbaar kenmerk vertonen en ze te onderwerpen aan een sociale actie, vrij van ieder repressief karakter, maar ook zonder de waarborgen ten voordele van de enkeling en van de gemeenschap.

De studie van de samenstelling, de bevoegdheid, de actiemiddelen van het Kantonnaal Comité voor de bescherming van de minderjarigen, en de vergelijking met deze van de provinciale rechtbank voor minderjarigen, zal toelaten er zich van te overtuigen dat het, volgens het wetsontwerp, aan de kantonnale instelling behoort, zo vaak en zo volledig mogelijk, de repressieve actie samen te smelten met de sociale actie, om alzo het « monisme » te verwezenlijken bij de behandeling van de verwaarloosde jeugd.

6. De samenstelling van het Kantonnaal Comité.

Elke tussenkomst van de Staat, zelfs deze die louter de fysieke of sociale bescherming van het kind beoogt, werpt juridische problemen op, daar deze tussenkomst steeds een belemmering betekent in de normale uitoefening van de vaderlijke of familiale rechten, gewaarborgd door Constitutie en wetten. De enige afwijkingen die de huidige wetgeving aan het absoluut karakter van deze rechten brengt, zijn van stricte interpretatie en eisen altijd een gerechtelijke beslissing.

Hoewel het optreden van het Kantonnaal Comité, in principe, niet door een dwingend karakter is gekenmerkt (art. 1 § 3 al. 3 en 4), hebben de auteurs van het ontwerp aan een magistraat het voorzitterschap van deze instelling toevertrouwd. Al gaat het om een organisme dat geen enkel gerechtelijk karakter bezit (cf. Memorie van Toelichting, p. 5, hoofdst. 1 al. 3) kan het Comité nochtans optreden op vraag van de gerechtelijke overheid, of, indien het behoort, het geval van een minderjarige bij deze overheid aanhangig maken (art. 1 § 3 al. 4).

Twee vragen rijzen:

1° Is het gepast aan een onafzetbare en onverantwoordelijke magistraat het voorzitterschap toe te vertrouwen van een Comité, waarvan de activiteit de verantwoordelijkheid impliceert, van het bestuurlijke optreden?

2° In bevestigend geval, afgezien van het voordeel verbonden aan de betrekkelijk beperkte uitgestrektheid van het kantonnaal ressort, is de keuze van de vrederechter aangewezen? De eerste vraag lijkt buitengewoon kies.

Tegenwoordig is het de regel — en de wetgevende macht geeft er in menige omstandigheden het voorbeeld van —, bij administratieve organismen, als voorzitter of assessor, een magistraat aan te stellen, met het doel er de onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die de gerechtelijke orde kenmerken, op over te dragen. Ofschoon in werkelijkheid de aanstelling van magistraten — dank zij hun voorbereiding tot de studie en het naleven der wetten — geschikt is voor het vervullen van quasi-gerechtelijke ambten in bepaalde commissies, is zij weliswaar niet van aard dat zij over 't algemeen de ondernemingsgeest, die aan de basis van ieder sociaal optreden ligt, zou bevorderen.

Door zijn bijzonder positie in de Staat, ontsnapt de rechter, zelfs op administratief gebied, aan de bevelen en zelfs aan de raadgevingen van de uitvoerende macht; begaat hij fouten in de uitoefening van zijn rechtsprekende functie, dan kan hij gesanctioneerd worden door de disciplinaire actie (cf. art. 48 en volgende van de wet van 20 april 1810) en eventueel, door de strafrechterlijke actie, wanneer hij zich schuldig maakt aan rechtsweigering (art. 258 van S.W.B.); worden de fouten begaan in zijn buitengerechterlijke beroepsactiviteit, dan ontsnapt hij totaal aan deze sancties, wat b.v. de uitvoerende macht in de onmogelijkheid zou stellen, een vrederechter die, door zijn passiviteit, de werking van het Kantonnaal Comité zou stilleggen, tot handelen te dwingen. Welnu, het gaat om een instelling waarvan het optreden zich moet kenmerken door waakzaamheid, preventieve bescherming en bijstand (art. 1 § 3 v. ontwerp. cf. Memorie van toelichting p. 5 en 6).

Daar het ontwerp het voorzitterschap van het Comité aan de *vrederechter* toevertrouwt kiest het, als geographische basis van de beschermende organisatie van de verwaarloosde jeugd, de kantonale eenheid, die ook in de gerechtelijke organisatie, de territoriale eenheid vormt. Deze oplossing biedt als voordeel dat het gerechtelijk kanton door zijn enge omvang en door de aard van de bevoegdheid van de magistraat die er in zetelt, beantwoordt aan bepaalde sociale vereisten.

De vrederechter is de magistraat die het dichtst bij de rechtsonderhorigen leeft; hij is goed geplaatst om inlichtingen in te winnen en de gegevens betreffende het familiaal en regionaal milieu naar waarde te beoordelen; hij volbrengt vaak taken van verzoening; door zijn rechtskennis zal hij, voor de leden van een commissie, een betrouwenswaardige raadgever en een matigend element zijn.

Een voorbehoud dringt zich op: het Kantonnaal Comité is niet voorzien van een actief orgaan van opsporing en vaststelling.

De auteurs van het project hebben, terecht, de ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbank van de sociale activiteit van het Kantonnaal Comité verwijderd, nochtans zonder er iemand mee te belasten zijn plaats in te nemen. De magistraat van het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank voor minderjarigen kan, luidens art. 1 § 3 al. 2 van het ontwerp, de tussenkomst van het Kantonnaal Comité uitlokken. Nochtans blijkt uit geen enkele tekst, dat dit laatste over het recht tot onderzoek beschikt betreffende feiten die er bij aanhangig zijn. Worden deze feiten als misdrijf gekwalificeerd (cf. art. 1 § 3 al. 2 en art. 4/4i), dan zou het Kantonnaal Comité, indien het volledig en grondig wil ingelicht worden, zelf tot een strafrechtelijk onderzoek moeten overgaan. Is het wel aangewezen, in dergelijke mate, de principes die de uitoefening van de gerechte-

lijke politie beheersen, te wijzigen zonder dat het project zich duidelijk over dat punt van algemeen belang zou uitspreken?

Behoort het aan het hele Kantonnaal Comité de elementen van het misdrijf, waarop het zelfs zijn officieuze tussenkomst zal steunen, op te sporen en vast te stellen, of berust deze taak alleen op de vrederechter, in zijn hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie? Zal het hem vrijstaan deze macht te delegeren aan een lid van het comité?

In de praktijk bekommert de kantonale magistraat zich over 't algemeen zeer weinig om dit aspect van zijn gerechtelijke activiteit en hierdoor is, in dit opzicht, zijn ervaring beperkt; het is dan ook te betwijfelen dat hij op gepaste wijze ter zake de naleving van de principes die de strafrechtelijke informatie beheersen, zal kunnen doen eerbiedigen. Is de vrederechter daarenboven in zijn kanton niet woonachtig — (wat kan te wijten zijn zowel aan een feitelijke toestand, strijdig met art. 211 van de wet van 18 juni 1869 als aan de toekenning van twee of meer samengevoegde kantons aan één enkele magistraat) — dan zal zijn rechtstreekse tussenkomst in de werking van het Kantonnaal Comité weinig vruchtbaar zijn en, zoals wij het hebben onderstreept, is een dergelijk verzuim onherroepelijk.

Tenslotte, merken we op dat het ontwerp, aan de Minister van Justitie, de macht... of de verplichting toekent, de leden van het Kantonnaal Comité (tien, ten hoogste, zonder dat het minimum wordt bepaald!) te kiezen « *onder de vertegenwoordigers* van diensten of organismen die zich met de bescherming van de minderjarige bezighouden » (art. 1 § 2 al. 1). De vraag moet gesteld worden of het desgevallend gaat om personen die reeds tot officiële of erkende, bestaande of nog te stichten organismen behoren; ook zou het wenselijk zijn met meer nauwkeurigheid te bepalen onder welke voorwaarden en op welke wijze die personen moeten gerecruteerd worden en wie de verantwoordelijkheid van hun voorstelling aan de keuze van de Minister zal nemen. Men mag niet uit het oog verliezen dat, wat sommige verenigingen en instellingen betreft, hun centrale activiteit of hun lokale vertakkingen niet werkelijk, doch slechts op papier bestaan. Hierdoor is het te vrezen dat de samenstelling van het Kantonnaal Comité niet voldoende afbreekt met bepaalde gewoonten, en dat het deelnemen aan zijn werking eerder een uiting zal zijn van het verlangen naar ermede gepaard gaande eerbetuigingen, dan van toewijding aan het lot van de verwaarloosde jeugd.

Het dringt zich op alleen personen in dit comité te laten zetelen die bevoegd zijn « *ex officio* » en die daarbij de nodige blijken van bekwaamheid geven om zware sociale verantwoordelijkheden op zich te nemen; men denkt b.v. aan afgevaardigden van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, van het Rode Kruis, van de medisch-paedagogische- of van de schoolinspectie, van Commissies van Openbare Onderstand, van de Sociale Dienst voor Minderjarigen, en, indien mogelijk, aan weldadigheidspersonen speciaal hiervoor opgeleid.

7. Bevoegdheid van het Kantonnaal Comité.

Eén van de zwakke punten van het wetsontwerp is de moeilijkheid van het Kantonnaal Comité te bepalen ten opzichte van zijn educatieve zending.

De tekst van art. 1 § 1 en 2 is onnauwkeurig opgesteld, wat enigszins gewild schijnt: het Comité is ermee belast « *tussenbeide te komen* » wanneer de

toestand van een minderjarige « *in gevaar wordt gebracht* » en op voorwaarde dat deze toestand « *niet voldoende ernstig is* » om de minderjarige voor de provinciale rechtbank te brengen.

Deze bepaling laat vele problemen onopgelost, voornamelijk doordat het Comité niet over *het recht tot initiatief* beschikt en evenals een rechtscollege kennis moet krijgen van de zaken door toedoen van de personen of organen, vermeld bij art. 1 § 3 al. 1. Zal het Kantonnaal Comité daarenboven mogen optreden in geval van misdrijven ?

De analyse van art. 1 § 1 al. 2 en § 4 laat veronderstellen dat het wetsontwerp naar de bevoegdheid van de provinciale rechtbank verwijst, om de omvang van de jurisdictie van het kantonnaal comité te bepalen, zodat deze praktisch op gelijke voet staat met de provinciale rechtbank voor minderjarigen.

De vraag rijst of het geschikt voorkomt twee organismen te stichten, rechtsprekend in verschillende graad, waarvan de bevoegdheid zo nauwkeurig samenvalt en waarvan de activiteiten « *ratione materiae* » in elkaar lopen. Is het aangewezen aan het organisme (Kantonnaal Comité) dat hiërarchisch ondergeschikt is aan het andere (provinciale rechtbank) de verplichting op te leggen bepaalde gevallen bekend te maken aan het openbaar ministerie bij de hogere rechtsmacht ? Is deze mogelijkheid niet van zulke aard dat zij de gunstige gevolgen door het ontwerp verwacht van het officieus karakter van de tussenkomst van het Comité, zou kunnen te niet doen ? Zullen de ouders, de voogden, de personen die het bewakingsrecht over de minderjarige uitoefenen, alsook de minderjarige zelf, zich niet verzetten tegen een houding, die eerder als een aanklacht of zelfs een verdraad, dan wel als de uitvoering van een wettelijke opdracht, voorkomt ? Behoort het niet deze verplichting als facultatief te aanzien, allerminst voor de sociale, niet delictueuze toestanden ?

Bij het inrichten van een nieuwe instelling behoort het, zo mogelijk, steeds getrouw te blijven aan de principes die de hiërarchie en de actieprocedé's van de gerechtelijke functie beheersen. De rol toegekend aan het Kantonnaal Comité heeft klaarblijkelijk tot doel de nadelen en onvolmaaktheden, voortvloeiende uit de centralisatie van alle zaken bij de provinciale rechtbank, te beperken. Buiten zijn eigen activiteit zou dit comité als inlichtings-, opsporings- en coördinatie-organisme kunnen optreden, met dezelfde uitgebreide bevoegdheid als deze (voorzien bij art. 4 v. het ontwerp) van de provinciale rechtbank. Handelt het Comité binnen de perken van zijn eigen bevoegdheid dan moet het, als het ware, zijn diensten aanbieden. Daardoor zal zijn actie onvruchtbaar blijven in geval van mislukking van deze procedure, omdat de verplichting van het comité degenen die zich ertoe hebben gewend, bekend te maken (cf. n° 9 hierna) aan het openbaar ministerie, met de materiële belangen van de volwassenen en met de perverse neigingen der minderjarigen, in strijd zal komen.

Kan een preventieve actie, zelfs onder vorm van opvoedende hulp, doeltreffend zijn zonder enige mogelijkheid eventueel dwangmiddelen te gebruiken ?

Heden streeft men er naar de gerechtelijke tussenkomst inzake kindbescherming te verruimen, des te meer dat haar coërcitief karakter geleidelijk verzwakt. Het zou nochtans gevaarlijk zijn, geen rekening meer te houden met de waarborgen die aan de basis liggen van de dwangmiddelen in de strafactie. Wenst men de instelling van het Kantonnaal Comité te behouden en uit te breiden, dan kan men heel

gemakkelijk, in het project, dit onontbeerlijk element van dwang inlassen, en te gelijktijd zijn actie opvatten als een soort verlenging van de provinciale jurisdictie voor minderjarigen met ze, onder een dubbele vorm, in te richten :

— de *preventieve actie*, door de opsporing en de informatie waarbij economische en sociale uitvoeringsmiddelen dienen ingericht te worden ;

— de *actie tot opvoeding en bijstand*, alleen uitgeoefend bij delegatie van de provinciale rechtbank zoals voorzien in het wetsontwerp bij art. 1 § 3 al. 2, maar in voorwaarden die wettelijk en met gewenste nauwkeurigheid zouden dienen bepaald te worden.

Is het daarenboven niet aangewezen aan het Kantonnaal Comité het recht toe te kennen ook *voorlopige maatregelen* te treffen met een welbepaalde toedracht en beperkt tot omstandigheden van sociale preventie, met uitzondering van de misdrijven.

Zodoende behoudt de provinciale rechtbank haar bevoegdheid in haar geheel ; een opsporings- en vaststellingsmacht kan, als hulpmiddel, maar op permanente wijze toegekend worden aan een gedecentraliseerd organisme, samengesteld uit personen die toegang hebben tot alle milieu's.

Daar waar thans, ten opzichte van het kind gerechtelijke dwangmiddelen worden gebruikt, zou het Comité dan officieus en preventief kunnen optreden. De rechtbank zou er zelfs toe in de mogelijkheid moeten gesteld worden, dit organisme met een recht tot optreden en tot opvoedende hulp te delegeren, in wettelijk bepaalde gevallen ; dit alles, weliswaar, met mogelijkheid van controle en intrekking.

De onnauwkeurigheid waarmede het ontwerp de opdracht van het Kantonnaal Comité beschrijft, geeft nog meer aanleiding tot vrees voor een overdreven brede interpretatie van zijn actiemiddelen. Zo heeft het Comité het recht tussen te komen (art. 1 § 1) wanneer de *gezondheid*, de *veiligheid* en *moraliteit* van de minderjarige in *gevaar* is. De tussenkomst om redenen van moreel gevaar, heeft zich reeds, in feite, geleidelijk opgedrongen bij de toepassing van de wet van 15 mei 1912 (11) ; zij is gebaseerd op de praktijk en men kan alzo bij benadering, de draagwijdte van de nieuwe tekst omschrijven. Maar wat te denken over de tussenkomst om *gezondheidsredenen* ? Zal het Kantonnaal Comité bepaalde kinderen, aangetast door een besmettelijke ziekte, van hun ouders mogen verwijderen ?

Beoogt men het optreden van de Commissie van Openbare Onderstand te versterken met een gerechtelijke actie, die nochtans, in de geest van het ontwerp, steeds vrijwillig dient aanvaard te worden, wat tegenstrijdig is ?

En wat zal de draagwijdte zijn van het begrip *veiligheid* voorzien door het project ? Gaat het er om de minderjarige te beschermen tegen de gevaren veroorzaakt door zijn omgeving, zijn gedraging, zijn beroep of zijn fysieke persoonlijkheid ? Zou het Kantonnaal Comité kunnen tussenkomen in het oriënteren van zijn beroepsleven ?

Al deze vragen bewijzen hoe ruim de problemen zijn gesteld door de stichting van de nieuwe instelling.

8. De procedure voor het Kantonnaal Comité.

Het Kantonnaal Comité voor minderjarigen is, in de geest van het ontwerp, geen jurisdictie; het is geenszins de eerste instantie van de provinciale rechtbank; de wet kent aan het Comité noch het *recht tot initiatief* (wat te betreuren is !), noch het *recht tot betuiging* toe.

Het ontwerp beperkt de tussenkomst van het Comité tot een *preventieve actie*, die, in bepaalde gevallen normaliter de *repressieve actie* van de rechtbank voor minderjarigen moet of kan voorafgaan, en in andere gevallen, maar *mits delegatie*, deze actie kan vervangen (art. 1 § 3 al. 2).

De zaken worden bij het Kantonnaal Comité ahangig gemaakt door tussenkomst van :

1° *De ouders of de voogd of de personen* onder wier hoede de minderjarige werd geplaatst (art. 1 § 3 v. ontwerp).

Indien nochtans om de tussenkomst verzocht wordt door een persoon onder wiens hoede de minderjarige werd geplaatst, dan zal het Kantonnaal Comité de « gepaste maatregel » voorzien bij art. 1 § 3 al. 4, slechts kunnen treffen wanneer de ouders of de voogden er in toestemmen. Dit veronderstelt dat de beide ouders nog in leven zijn en dat zij ter zake zullen geroepen worden, telkens het Comité aangesproken wordt door een persoon die alleen het *bewakingsrecht* uitoefent. De Memorie van toelichting vindt in deze tussenkomst een « ernstige waarborg » tot het vrijwaren van de onaantastbare subjectieve rechten van de mens, tegen een willekeurig optreden.

In de praktijk, en bij gebrek aan dwangmogelijkheden bij de te nemen maatregelen, is het te verwachten dat de ouders, aan wie het bewakingsrecht onttrokken is, er zeer zelden zullen in toestemmen mede te werken aan maatregelen uitgelokt door hem die titularis is van dit recht, en dat in dergelijke omstandigheden het optreden van het Kantonnaal Comité weinig doeltreffend zal zijn.

2° *De minderjarige zelf* (art. 1 § 3 al. 1).

De minderjarige heeft er zelf het recht toe, de tussenkomst van het Kantonnaal Comité in te roepen, wanneer hij meent dat zijn gezondheid, veiligheid en moraliteit in gevaar verkeren. Dit wijst op de afwezigheid van iedere dwang bij het optreden van het Kantonnaal Comité.

Het wetsontwerp legt nog meer nadruk op deze tendens wanneer het de instemming van de minderjarige, boven de leeftijd van 16 jaar, eist voor « elke geschikte maatregel » door het Comité genomen, en daarbij verklaart dat deze maatregel herroepelijk is « ad nutum ».

Deze innovatie is ongetwijfeld te prijzen; zij verleent aan de minderjarige dezelfde bijstand als deze die door de wetgeving op de landloperij en bedelarij toegekend wordt aan volwassenen (cf. art. 3 en 6 van de wet van 27 november 1891). Nochtans, hier dient nogmaals de vraag gesteld te worden, of de minderjarige die heel vaak zijn eigen belangen op onvoldoende wijze kan beoordelen, er zich later niet toe geneigd zal voelen aan deze instemming te verzaken en alzo ontsnappen aan de maatregelen die het meest doeltreffend hadden kunnen zijn; inderdaad de meest doeltreffende maatregelen zijn zeer vaak deze die de vrijheid belemmeren.

3° *De provinciale rechtbank voor minderjarigen*.

De macht die de provinciale rechtbank aan het Kantonnaal Comité overdraagt door er bepaalde gevallen ahangig te maken, is niet van die aard dat zij haar eigen betugelingsmacht aan het Comité zal toekennen; immers de actie voorzien bij art. 1 § 3 al. 3 en 4 bestaat slechts in het bijstaan van de ouders en voogden door het nemen van een *geschikte maatregel*, maar dit in zover de ouders, de voogd of de minder-

jarige (indien hij ouder is dan 16 jaar) er in toestemmen.

Mislukt het Comité in de taak die er aan toevertrouwd is, dan heeft het de plicht het geval kenbaar te maken aan het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank (cf. art. 1 § 4); de mogelijke gevolgen van een dergelijke verplichting werden reeds hierboven (sub. n° 7) besproken.

4° *De magistraat van het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank*.

Naar ons oordeel brengt het wetsontwerp aan de taak van het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank, met het oog op de specialisatie, enige nutteloze verwickelingen in de samenstelling van het vervolgend orgaan (cf. art. 2 § 5 v. project).

De confrontatie van art. 1 § 3 al. 1 en art. 2 § 5 laat blijken dat het ambt van het openbaar ministerie bij de provinciale rechtbank voor minderjarigen, *enkel* kan worden uitgeoefend door één of meer effectieve of plaatsvervangende substituten van de Procureur des Konings, die daartoe *bijzonder dienen aangesteld* te worden. Zij alléén zijn er dan ook toe bevoegd een geval voor het Kantonnaal Comité *aanhangig te maken*.

Zoals de Memorie van Toelichting het uitdrukkelijk formuleert, is de Procureur des Konings ertoe bevoegd de gespecialiseerde substituut aan te duiden; hij zelf is er niet toe gemachtigd deze functie uit te oefenen (cf. Memorie van Toelichting, p. 8). Zo wordt hem de autoriteit en het professioneel toezicht ontnomen over de magistraten die hij heeft aangeduid; slechts zou hij een disciplinair toezicht kunnen uitoefenen, wat nochtans niet voldoende is om de regelmatigheid en de eenheid in de preventieve of penale actie te verzekeren. Deze opvatting vergt een ernstig voorbehoud, duidelijk gemaakt door de Raad van State in zijn advies (cf. Parl. Doc. Kamer 1957-58 n° 885, n° 1, p. 43).

Wat hierboven gezegd werd betreffende de actie van het Kantonnaal Comité, aangesproken door de provinciale rechtbank voor minderjarigen, geldt eveneens voor het Comité aangesproken door het openbaar ministerie : afwezigheid van enige coërcitieve macht, en, in geval van mislukken, verplichting de zaak opnieuw mede te delen aan het organisme waardoor het werd gevat (art. 1, §§ 3 en 4).

* * *

Het vrijwillig karakter van de tussenkomst van het Kantonnaal Comité heeft aan de auteurs van het project toegelaten er de procedure van te vereenvoudigen.

Niets wordt vermeld in art. 1 over de te vervullen formaliteiten ten einde de rechten van de betrokken personen te vrijwaren. Nochtans zullen bepaalde regels moeten nageleefd worden om te kunnen bewijzen dat de wet, in haar gebiedende voorschriften, geëerbiedigd is geworden.

Zo zal het proces-verbaal der zittingen moeten weergeven op welke wijze de zaak bij het Comité ahangig werd gemaakt (vermits art. 1 § 3 al. 1 hem het recht niet toekent ambtshalve op te treden) en de *instemming* van de belanghebbende vermelden, telkens zij door de wet wordt geëist.

Het is duidelijk dat de wijze waarop de partijen moeten worden opgeroepen en gehoord, niets gemeens kan hebben met het gerechtelijk formalisme. Nochtans

schijnt het gewenst dat het Kantonnaal Comité ontegensprekelijk de omstandigheden en feiten zou vaststellen die moeten kunnen ingeroepen worden om te bewijzen dat het in de onmogelijkheid is geweest, aan een bepaald geval de « gepaste oplossing » te geven cf. art. 1 § 4).

Deze elementen moeten inderdaad de bekendmaking van het geval bij, en de vervolging voor de provinciale rechtbank rechtvaardigen.

* * *

9. Maatregelen door het Kantonnaal Comité genomen.

Artikel 1 van het wertsontwerp bepaalt dat het Kantonnaal Comité voor de bescherming van de minderjarigen ermee belast is « door een preventieve sociale actie tussenbeide te komen » en « dat zijn actie er in bestaat de ouders, de voogden of de personen onder wier hoede de minderjarige werd geplaatst, bij te staan » en « er bovendien toe gemachtigd is, ten opzichte van de minderjarige, elke geschikte maatregel te nemen ».

Tussenkunst, bijstand, het nemen van geschikte maatregelen, dit zijn de bevoegdheden van het Kantonnaal Comité.

Op te merken valt met welke onnauwkeurigheid deze definitie is geformuleerd. Indien men dergelijke actiemiddelen vergelijkt met degene die de artikelen 5 en 6 van het ontwerp op limitatieve wijze toekennen aan de provinciale rechtbank, dan is het verschil van regime opvallend.

Zoals de Raad van State het zeer terecht doet opmerken, eist de bescherming van de subjectieve rechten, dat de wettekst nauwkeurig de maatregelen, tot dewelke de *coërcitieve* tussenkunst van de rechtbank aanleiding kan geven, zou opsommen. Maar de actie van het Kantonnaal Comité heeft geen coërcitief karakter. De medewerking van de belanghebbende tot het uitvoeren van de genomen maatregel geeft aan zijn optreden een specifiek karakter, dat « a priori » een integrale en systematische assimilatie van de maatregelen, in algemene termen vermeld bij artikel 1 en deze bepaald en limitatief opgesomd bij de artikelen 5 en 6 van het project, moet uitsluiten.

Zo zou het Kantonnaal Comité, bij voorbeeld, geen toepassing mogen maken van artikel 6 van het ontwerp, daar het een maatregel betreft, die alleen na de civiele meerderjarigheid haar uitwerking kent.

Hetzelfde voorbehoud geldt voor de maatregelen voorzien bij artikel 5 § 1, die noodzakelijkerwijze een zekere dwang inhouden, meer bepaald, de plaatsing van de minderjarige in een tehuis voor *beperkte vrijheid*, in een verzorgingsgesticht, in een inrichting voor bijzonder onderwijs (waarom niet zeggen buitengewoon onderwijs?), in een openbaar of privé opvoedingsinstelling of in een Rijksinstelling (artikel 5 n° 8 tot 11). De vraag dient te worden gesteld of het Kantonnaal Comité ertoe bevoegd is de minderjarigen, die evenals hun ouders en voogden die er in zouden toestemmen, te berispen (art. 5, 1°), onder toezicht te plaatsen (2°), in een gezin te plaatsen (3°), te werk te stellen bij een privé persoon (4°) of bij een openbare of privé-instelling (5°), te plaatsen in een inrichting voor onderwijs (6°) of in een tehuis voor studenten of arbeiders (7°)? Zal bovendien de bevoegdheid van dit Comité naar analogie beperkt zijn tot deze zeven procedés die het ontwerp als de enige schijnt te beschouwen, die van aard zijn, zonder dwang de bescherming van de minderjarigen te verzekeren?

Het antwoord op deze beide vragen is te vinden, en

in de Memorie van Toelichting betreffende het Ontwerp, en in de evolutie der gedachten die de afstand aantonen tussen het project en de wet van 15 mei 1912.

De Memorie van Toelichting (Parl. Doc. Kamer n° 885, p. 5) verklaart dat de opdracht van het Kantonnaal Comité veel gelijkenis vertoont met deze die art. 4 al. 1 n° toekent aan de provinciale rechtbank; maar dit document voegt er aan toe: « niets verzet zich immers tegen een louter sociale actie ten gunste van een minderjarige, zelfs wanneer deze niet meer onder de rechtsmacht van de provinciale rechtbank valt » (cf. *ibid.* p. 6). Het Kantonnaal Comité bekomt dus, wat zijn zuiver preventieve actie betreft, een meer uitgebreide opdracht dan de provinciale rechtbank, en kan daarbij maatregelen van een andere aard treffen.

Daarenboven laat het principe van de toestemming, verleend door de minderjarige, door zijn ouders of voogd, toe dat men zich een reeks maatregelen zou indenken die rond het kind of de adolescent een artificieel sociaal milieu zouden scheppen, zo ingericht dat het hem voor iedere gelegenheid tot delinqueren zou vrijwaren.

Voor vele minderjarigen, zoals b.v. dezen die « kinderen van de Procureur » worden genoemd, kunnen geringe sociale moeilijkheden opgelost worden door een tussenkunst ten opzichte van de ouders onder vorm van hulp in de opvoeding of de uitoefening van een geregelde, hoewel tijdelijke controle.

De ervaring met de wet van 15 mei 1912 bewijst dat voor bepaalde occasionele delinquenten dit « half-gerechtigd » regime doeltreffend is en dat een instelling, zoals het Kantonnaal Comité, indien het ernstig wordt opgevat en degelijk samengesteld, de grootste diensten kan bewijzen.

Bovendien hebben we gezien hoe deze instelling dezelfde taak zou kunnen vervullen in de gevallen waar de actie van het Kantonnaal Comité deze van de provinciale rechtbank voorafgaat, wanneer b.v. een einde dient gesteld te worden aan een (feitelijke) nadelige toestand, door een dringende voorlopige maatregel, zoals plaatsing, logeren buiten huis, toekennen van medische zorgen, enz. Nochtans zullen deze voorlopige maatregelen steeds verschillend moeten zijn van de procedés die door de wet later zouden ingesteld worden om een goede administratie van het gerecht of van de tijdelijke bescherming van de minderjarigen, gedurende de aanleg voor de provinciale rechtbank te verzekeren. De maatregelen van bewaking, plaatsing, toezicht of overbrenging moeten steeds en uitsluitend in de attributies liggen van de rechtsmacht die over een coërcitief recht beschikt.

De Memorie van Toelichting (Parl. Doc. Kamer, n° 885, p. 6) handelend over de « gepaste maatregelen » die door het Kantonnaal Comité kunnen genomen worden, vermeldt: « de maatregel kan er onder meer in bestaan, dat de minderjarige in een private of openbare instelling of in een Rijksinrichting wordt geplaatst ». (Het gaat hier, vanzelfsprekend, niet om één van de plaatsingen voorzien bij art. 5 § 1 n° 8 tot 11). Immers, deze maatregel, zoals alle andere die het Comité neemt, hangt uitdrukkelijk af van de *instemming* van de minderjarige en van zijn ouders of voogd. Hieruit volgt dat deze plaatsing slechts als een vrijwillige « opneming in een gesticht » moet aangezien worden, zodat de minderjarige op elk ogenblik de openbare of privé of staatsinstelling waar hij werd opgenomen, zal kunnen verlaten.

* * *

10. *Besluit.*

De nieuwe instelling, het Kantonnaal Comité, is een experiment. Dit getuigt zowel de wijze waarop de auteurs het eerste artikel van het ontwerp hebben geformuleerd als de beweegredenen waardoor zij in de Memorie van Toelichting de creatie van deze instelling rechtvaardigen.

In bepaalde streken van het land treedt de kantonnaal jurisdictie reeds in zake kinderscherming officieus op. Sinds 1956 hebben enkele vooruitstrevende vrederechters, bijzonder bekommerd om het algemeen welzijn, er naar gestreefd de doeleinden van artikel 1 van het ontwerp te verwezenlijken, zonder enige wettelijke opdracht nochtans.

Met de medewerking van comité's samengesteld in de zin van het ontwerp, maar waarvan de vrederechter zelf de leden koos, werd een preventieve actie ingesteld en met succes doorgedreven.

Als nochtans geen gunstig resultaat werd bereikt, is dit meestal toe te schrijven aan de afwezigheid van enige coërcitieve macht. Zo wordt de aanvankelijk verleende toestemming van de belanghebbende bij het treffen van sommige maatregelen ingetrokken, zodra de aangegane verbintenissen blijkbaar te zwaar wegen op de minderjarige of op zijn familie. Bovendien hadden deze officieuze comité's te kampen met een onverwachte onverschilligheid vanwege de maatschappelijke werken of met de afzijdigheid van de lokale overheden, die vreesden dat hun eventuele medewerking nieuwe financiële lasten zou meebrengen.

Het is een traditie in de strafwetenschap dat een officieus experiment steeds de wet voorafgaat. De auteurs van het ontwerp hebben dus ook hun opvatting van het Kantonnaal Comité en van zijn preventieve actie kunnen steunen op een sociale ondervinding die ter rechtvaardiging van de wet zal kunnen ingeroepen worden. Vergeten we echter niet dat deze proef zeer beperkt was in tijd en ruimte en dat haar uitslagen alleen bij benadering kunnen geschat worden. Bij gebrek aan wetenschappelijke en systematische inrichting, heeft dit experiment, naast bepaalde opposities, geleden aan gebrek aan financiële middelen. Het ontwerp voorziet een einde te stellen aan een dergelijke toestand.

Maar, indien het project bepaalde leemten in de preventieve actie aanvult, laat het er nochtans andere bestaan, waarop wij bij de analyse van de verschillende aspecten van het Kantonnaal Comité hebben gewezen.

De voornaamste is blijkbaar de wijze waarop de leden van het Comité zullen gerecruteerd worden. Zal de wetgever zo wijs zijn bij het aanvullen van deze leemten, abstractie te maken van de betreurenswaardige invloeden die bij ons al te dikwijls de kinder- en thans de jeugdbescherming beheersen?

Wil men dat het Kantonnaal Comité een vooruitstrevende instelling wordt, dat het alle milieu's zou kunnen bereiken en een doeltreffende en preventieve opsporing van de kinderdelinquentie zou verzekeren, dan moet men ongetwijfeld de uitvoerende macht, die zijn leden zal benoemen, beschermen tegen iedere neiging tot bevoordeling, gemakzucht en voornamelijk tegen ieder politiek streven!

Men moet ook niet hopen dat bij de provinciale rechtbank voor minderjarigen zal kunnen afgebroken worden met *ieder onderscheid* tussen de ongelukkige en de delinquente jeugd. Het ontwerp zelf behoudt dit onderscheid en voorziet strafrechtelijke methodes bij de beteugeling van criminele daden (art. 6), daar deze daden noodzakelijkerwijze factoren van physiologische en sociale niet-aanpassing inhouden, wat de waak-

zaamheid eist van de overheid, belast met de collectieve bescherming. Hoe miniem ook deze niet-aanpassing in sommige misdrijven kan zijn, zij vergt nochtans dat maatregelen, strijdig met het idee van vrijwillige tussenkomst, zouden genomen worden.

De opvatting van het Kantonnaal Comité, zoals voorzien in het ontwerp, impliceert de gedachte dat er toch een staatsorganisme zal bestaan, met alle overblijvende mogelijkheden tot preventief optreden, terwijl de beteugelende actie geleidelijk naar de straf van gemeen recht zou leiden.

Kan men de actie van het Kantonnaal Comité afzonderen van de strafmaatregelen die progressief opgelegd zullen worden, wanneer de officieuze acties het beoogd doel niet hebben bereikt. Het preventief optreden van dit Comité zal zich evenwel kunnen laten gelden in gevallen die de eerste stappen zijn van een zware criminele loopbaan, als in gevallen die geen verdere gerechtelijke tussenkomst meer zullen eisen. Dit toont duidelijk aan dat de preventieve actie nauw moet gebonden worden aan deze van de provinciale rechtbank. Zo is het opvallend, dat de actiemiddelen van het Kantonnaal Comité volstrekt ontoereikend zijn.

Artikel 3 § 2 al. 1 van het ontwerp stelt de Provinciale Sociale Dienst ter beschikking van het Comité voor alle opdrachten van voorlichting, uitbesteding van, en toezicht over minderjarigen. Vergeleken nochtans bij de mogelijkheid tot optreden door art. 14 en volgende van het project toegekend aan de provinciale rechtbank, zijn deze actiemiddelen toch nog zeer gering.

Daar de preventieve actie van het Comité nu ook het moreel en fysisch welzijn van de minderjarige beoogt, zou deze instelling beroep moeten kunnen doen op de medewerking van centra voor tijdelijke uitbesteding, en voor medico-psychologische-sociale voorlichting. In één woord, het geheel der organismen van maatschappelijke aard dient ter beschikking te worden gesteld van de twee instituten voor minderjarigen, wat meer omvang en uitbreiding in tijd en ruimte zou geven aan de documentatie en aan het optreden van deze organismen.

Een laatste opmerking: in de landelijke kantons is het niet uitgesloten dat de vrederechter over voldoende tijd zal beschikken, om de leiding van het Kantonnaal Comité op degelijke wijze te verzekeren. Dit zal evenwel het geval niet zijn in de dicht bevolkte gemeenten. Wij menen daarom dat artikel 1 van het ontwerp dient te worden aangevuld, met een aanpassing van de bevoegdheid van de vrederechter aan een dergelijke toestand en dat men, zoals het eertijds gebeurde voor de politierechter, thans de gelegenheid te baat moet nemen om aan de sociale en familiale zending van de vrederechter een concrete plaats in de gerechtelijke organisatie toe te kennen. Waarom geen bijzonder ambt van de « Familiale Vrederechter » oprichten?

Janine SEGERS,

Substituut Procureur des Konings te Gent,
Assistente aan de Vrije Universiteit
te Brussel.

- (1) A. Racine: *Maintien ou abandon de la règle « Nulla poena, nullum crimen, sine lege » dans les juridictions pour enfants.* Rev. Dr. Pén. 1937 p. 149 en volg.
- (2) Parl. Doc. Kamer 1957-58, 885 n° 1 p. 40.
- (3) Art. 14 van de wet laat de rechter niet toe de berisping op te leggen aan minderjarigen die wegens wangedrag alleen voor hem verschijnen.
- (4) A. Racine: *Ibid.* p. 155.
- (5) A. Racine: *Ibid.* p. 152, 154, 155, 159, enz.
- (6) Cf. de wetten van 5 september 1919 die het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn sticht, van 1 september 1920

op de bioscoopzalen; van 10 maart 1925 (art. 76, 77, 83) op de Openbare Onderstand, van 21 augustus 1948 die de reglementering van de prostitutie afschaft, enz.

(7) H. Joly: *L'enfance coupable*. 1904.

(8) Cf. Omzendbrief van Minister J. Lejeune van 30 november 1892 die de mogelijkheid niet inziet alle strafrechtelijke betegelingen af te schaffen.

(9) A. Racine: *L'évolution de la notion de délinquance*

juvénile sur le plan scientifique. Symposium van het Studiedecentrum voor Jeugdmisdadigheid van 15-16 maart 1958. p. 65 tot 76.

(10) Memorie van Toelichting. Parl. Doc. Kamer 1957-58 858 n° 1 p. 4 en 5. Voorgestelde Hervormingen.

(11) A. Racine: *Les enfants traduits en justice*. Luik, 1935. p. 330 en volg.

Proeve van Basis-Bibliografie betreffende Amerikaans Recht

1) In een land met ruim 130 rechtsfaculteiten en meer dan 40 grote juridische uitgeverijen is de stroom der rechtsliteratuur zo zeer intens dat zelfs de dynamische Amerikanen er tot heden toe nog niet in geslaagd zijn een algemene bibliografie van Amerikaanse literatuur te publiceren. Continentale juristen die, vooral met het oog op het nut en de waarde van de rechtsvergelijking, kennis willen maken met het recht der V.S.A. staan dus ongetwijfeld voor een oceaan van moeilijkheden.

Er is vooreerst het systeem zelf: het recht der V.S.A. is hoofdzakelijk (en behoudens enkele belangrijke uitzonderingen) een jurisprudentieel recht. Ofschoon er teksten bestaan (de federale grondwet, de grondwetten der verschillende staten, wetboeken in sommige staten, «statutes» = akten der wetgevende machten, enz.) en die teksten waarde hebben, mag men terecht spreken van een «gouvernement des juges». *Het recht is er judge-made-law*; bovendien hebben de staten in legale (*) aangelegenheden een beginsel-autonomie (immers de grondwet der U.S. — de oudste in de moderne wereld; zij dateert van 1787 — behoudt in beginsel aan de verschillende staten alle machten voor die niet uitdrukkelijk — in de tekst of volgens de interpretatie van de Supreme Court — aan de federale staatsorganen werden toegekend; idem b.v. in Zwitserland en Australië). De rechtspraktijk geniet in de V.S.A. een zeer groot aanzien: op het grootste paradeplein van de federale hoofdstad Washington staat een standbeeld, niet van een veldheer, niet van een politicus, niet van een ingenieur of technicus, maar van een rechter, Chief Justice Marshall, de wijze geest van het Amerikaanse uniestaatsrecht. Voor wet en recht hebben de Amerikanen een respect dat min of meer religieus van aard en oorsprong is.

Zijn de rechters de ware lawmakers, dan spreekt het vanzelf dat men het recht leert uit hun beslissingen. Dat is de kern van het zgn. «case-law-system» dat, naar zijn grondlegger — de Harvard-professor Langdell, in de jaren 1870, een methode is die tegelijkertijd wetenschappelijk, pedagogisch, praktisch en historisch is verantwoord. De «case method» (die vanaf ongeveer 1914 in bijna alle Law Schools algemeen werd aanvaard) heeft schitterende winstpunten, maar vertoont ook ernstige gebreken; zie hieromtrent R.W. 13 januari 1957 (20ste jrg., nr. 18), hoofdartikel van de hand van de heer Sylvain Plaschaert. Wanneer men doet aan rechtsvergelijking is deze methode echter in feite onmisbaar en is zij de methode par excellence.

In functie van de case method zijn de meeste leerboeken «casebooks» (er zijn echter ook «textbooks» die, qua opzet, zorgen voor synthese). Een dergelijke «case» is een eigenaardig iets: het begint al bij de benaming, b.v. Morton v. Wollery, en bij de verwijzing (b.v. in casus 48 N.D. 1132, 189 N.W. 232, 24 A.L.R. 1107 (1922)). De rechterlijke uitspraak,

«opinion» genaamd, is qua structuur, uitbouw en bedoeling totaal verschillend van onze rechterlijke libelleringsen. Het is een soort verhandeling, een analytisch opstel, wiens levendigheid wordt verhoogd door de «dissenting opinion» van de minderheid. De terminologie is vrij technisch; zo ontmoet men b.v. termen als «assumpsit», «ejectement», «demurrer», «fee simple absolute» enz. Het raadplegen van een goede «legal dictionary» is dan ook een praktische noodzakelijkheid van eerste orde.

Niet alleen buitenlandse juridische studenten, maar ook Amerikaanse freshmen (= eerstejaarsstudenten) leren dan ook allereerst wat een case is, hoe die in mekaar zit, hoe men een case studeert en hoe men, met het oog op de zo belangrijke kladdiscussie, er een «brief» (korte samenvatting in eigen woorden) van maakt. Die techniek van de case law kan men leren in enkele speciaal daarvoor geschreven boekjes; zeer goed is b.v. *Professor Stanley V. Kinyon, How to study law and write law examinations*, 2nd edition 1951, West Publishing Co., St. Paul, Minnesota (112 bladzijden in 8°, zeer duidelijk gedrukt en buitengewoon prettig om lezen).

De grote betekenis van dat case system in het kader van de «American legal education» werd door een origineel professor behandeld in een origineel boekje dat werkelijk een echt juweel is. De auteur is *Professor K. N. Llewellyn* (van de Columbia University Law School) en het werk heet «*The Bramble Bush. On our law and its study*», 2nd edition 1951, New York, Oceana Publications, 160 pp.

2) Na deze korte inleiding, de basis-bibliografie. Op een objectief plan heb ik getracht het meest essentiële aan te duiden ten gerieve van juristen die niet thuis zijn in het eigenlijke case system. Tenzij anders vermeld gaat het dus *niet* om casebooks.

In het *Nederlands*: zeer lezenswaard is het summier maar meesterlijk artikel over het recht der V.S.A. van de hand van Prof. Mr. I. Kisch, Directeur van het Internationaal Juridisch Instituut te Den Haag, verschenen in de Winkler Prins Encyclopedie, 6de druk, deel I, blz. 709 en v. Staatsrecht, rechterlijke organisatie, privaatrecht en strafrecht werden erin besproken.

Vermelding verdient ook het werk van Prof. Mr. V. Polak, Schets van het Amerikaanse Uniestaatsrecht, 3de druk, 1956, Universitaire Pers, Leiden (168 blz. met een voorwoord van Professor Hessel E. Yntema).

In het *Frans*: de jurist die «honnête homme» wil zijn moet kennis maken met de werken van Professor André Tunc.

In de nieuwe serie «Comment ils sont gouvernés» (onder leiding van Professor Georges Burdeau) verscheen zeer onlangs, van de hand van Professor Tunc, een prachtige algemene inleiding tot de V.S.A. Hoewel

het zeer recent is, mag men dit boek terecht beschouwen als een klassiek modelboek. Het werk heet « *Les Etats-Unis. Comment ils sont gouvernés* », Paris 1958 (Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence).

Naast een tweedelig werk over « *Le système constitutionnel des Etats-Unis d'Amérique* » (1954) vermelden we als een echt « must book » een standaardwerk dat werd bekroond met de Comparative Law Prize: *André et Suzanne Tunc, Le Droit des Etats-Unis d'Amérique. Sources et Techniques*. Paris, Dalloz, 1955, 527 p.

Dit werk verscheen als deel VI in de reeks « *Les systèmes de droit contemporain* », verzorgd door het Institut de Droit comparé de l'Université de Paris.

Het bevat een vrij uitgebreide opgave van de voornaamste studieboeken op elk gebied der rechtswetenschap (Domestic Relations, Torts, Trusts, Wills, Estates, Evidence, Contracts, Constitutional Law, Criminal Law, enz., enz.) evenals een overzicht van de in de V.S.A. uitgegeven juridische tijdschriften, uitgaven der rechtspraak, der « statutes », enz.

In het *Engels* zijn er vanzelfsprekend talrijke werken. Tijdschriftartikelen laten we natuurlijk buiten beschouwing (behalve dan toch een buitengewoon verhelderend artikel van de Italiaanse comparatist Professor Gino Gorla, A civil lawyer looks at American Law School Instruction, 3 Journal of Legal Education 513 (1951).

Er wordt nogmaals op gewezen dat de hier vermelde werken geen casebooks zijn, tenzij de titel zelf zulks aanduidt.

Enkele zeer bekende algemene inleidingen :

Burke Shartel, *Our Legal System and how it operates*. Ann Arbor, University of Michigan Law School, 1951, pp. 629.

Lewis Mayers, *The American Legal System. The administration of justice in the United States*. New York, Harper & Brothers, 1955, pp. 589.

George L. Clark, *Summary of American Law*. New York, The Lawyers Co-operative Publishing Co., 1947, reprint 1956, pp. 820.

Charles H. Kinnane, *A First Book on Anglo-American Law*. Indianapolis, Bobbs-Merrill Co., 2nd ed. 1952, pp. 810.

V. A. Griffith, *Outlines of the Law*. Indianapolis, Bobbs-Merrill Co., 1950, pp. 752.

Als onmisbare *historische inleidingen* kunnen worden vermeld :

Oliver W. Holmes, *The Common Law*. First printing 1881, pp. 422. (Dit werk kende reeds circa 50 herdrukken.)

Max Radin, *Handbook of Anglo-American Legal History*. Hornbook Series, West Publishing Co., 1936, pp. 612.

Twee zeer bekende Law Dictionaries :

James A. Ballentine, *Law Dictionary with Pronunciations*. Hiervan bestaat een speciale uitgave voor studenten: *The Self-Pronouncing Law Dictionary*. 2nd student edition, 1955, pp. 998, The Lawyers Co-operative Publishing Co., N.Y.

Henry C. Black, *Black's Law Dictionary*. 4th edition 1951, pp. 1882, West Publishing Co.

Enkele bekende werken over rechtsvergelijking :

Arthur von Mehren, *The Civil Law System. Cases and materials for the comparative study of law*. Prentice-Hall, 1957, pp. 922.

Rudolf Schlesinger, *Comparative Law. Cases and materials*. The Foundation Press, 1950, pp. 552.

Bernard Schwartz, Editor, *The Code Napoleon and the Common-Law World*. New York University Press, 1956, pp. 438.

Phanor Eder, *A Comparative Survey of Anglo-American and Latin-American Law*. New York University Press, 1950, pp. 257.

Robert Neumann, *European and Comparative Government*. McGraw-Hill Book Co., New York, 1955, pp. 818.

Bronnenstudie :

Miles O. Price and Harry Bitner, *Effective Legal Research. A practical manual of Law Books and their use*. Prentice-Hall, 3rd printing 1956, pp. 633.

Charles Szladits, *A Bibliography on Foreign and Comparative Law. Books and articles in English*. Oceana Publications, 1955, pp. 508. Interim supplements compiled and annotated by the author are to be found in *The American Journal of Comparative Law* (editor-in-chief Hessel E. Yntema, University of Michigan Law School) first supp., 5 Am. J. Comp. L. (1956) 341-390 - 2nd supp. 6 Am. J. Comp. L. (1957) 629-676 - 3rd supp. 7 Am. J. Comp. L. (1958) 435-491.

Voor uitgaven van de federale grondwet, de staatsgrondwetten, de federale wetgeving, de staatswetgevingen, de « reports » van hoven en rechtbanken (federale en van de staten), de « rules and regulations » van de belangrijkste uitvoerende organen (federale en van de staten), aanduiding van de voornaamste juridische documentatie-centra, opgave van alle juridische tijdschriften en van de belangrijkste algemene juridische referentiewerken, zie: *Catalogue des Sources de documentation juridique dans le monde / A Register of Legal Documentation in the world* (2nd edition, revised and enlarged, UNESCO, Paris 1957) v° United States of America, pp. 366-400.

Robert LIEVENS,

*Master of Laws in Comparative Law,
Navorsers bij het Interuniversitair
Centrum voor Rechtsvergelijking.*

(*) In dit verband enkele woorden over de structuur van het onderwijs. In de V.S.A. bestaat er geen federaal ministerie van openbaar onderwijs. Er is wel een United States Office of Education (een onderdeel van het in 1953 opgerichte Departement of Health, Education and Welfare) maar dit organisme heeft in beginsel enkel een adviserende taak. In bijna alle landen van de wereld is het opvoedingssysteem nationaal van karakter en gecentraliseerd van uitvoering. Dit is dus niet het geval in de V.S.A. De federale regering heeft geen principiële bevoegdheden in zake onderwijs; dit is een aangelegenheid welke door ieder der staten autonoom wordt geregeld. In feite is er een wijd verschil in de wijze waarop de staten doen aan onderwijscontrole en onderwijssteun.

Men noteert dat « high school » essentieel middelbaar onderwijs is en dat er geen vast taalgebruik bestaat in zake de termen « college » en « university ». Strikt genomen bevat een « college » slechts één faculteit: een « university » daarentegen is een uitbouw van verschillende « colleges » welke dan ieder « school » heten (b.v. Law School, School of Engineering, School of Education, School of Medicine, enz.). Elke « school » is eventueel onderverdeeld in « departments » (b.v. Department of Sociology). Het academische hoofd van een universiteit draagt de titel « President »; doorgaans is deze functie niet aan een termijn gebonden. Over dit alles kan men met veel nut raadplegen: « *Handbook on International Study* », uitgegeven door het Institute of International Education te New York (1955).

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 9 maart 1959.

Voorzitter : M. de Clippele.
Raadsheer-Verslaggever : M. De Bersaques.
Advocaat-Generaal : M. Mahaux.
Advocaten : Mrs Demeure en Simont.

Dienst voor regeling der binnenvaart. — Verplichte inschrijving der binnenvaartschepen op de beurtlijsten gehouden door bevrachtingskantoren. — Verval van besluitwet van 19 april 1945. — Geen verplichting tot inschrijving meer.

Art. 5, 2e lid, der besluitwet van 12 december 1944, houdende oprichting van de dienst voor regeling der binnenvaart, voorzag dat alle binnenvaartuigen konden ingeschreven worden in de door de bevrachtingskantoren gehouden beurtlijsten, zodra zij zich ledig in België bevonden en in staat waren een lading in te nemen.

Door deze besluitwet was dus geen verplichte aansluiting bij deze dienst voorzien.

De besluitwet van 19 april 1945 heeft in haar art. 2 de besluitwet van 12 december 1944 gewijzigd en in art. 5, 2de lid ervan het woord « kunnen » door het woord « moeten » vervangen.

Deze wijziging heeft echter opgehouden van kracht te zijn, zulks bij toepassing van de wet van 20 maart 1945 op de datum van het terugbrengen van het leger op voet van vrede, wat geschied is op datum van 15 juni 1949 door Regentsbesluit van 1 juni 1949 en door de wet van 1 juni 1949 werd er geen enkele vermelding gemaakt om de besluitwet van 19 april 1945 langer geldigheid toe te kennen.

Een schipper is dus niet meer gehouden zijn binnenvaartuig te laten inschrijven in de door de bevrachtingskantoren gehouden beurtlijsten en het vonnis dat uit dien hoofde straft dient vernietigd.

D'Andrimont en N.V. De Nieuwe Molens t/ De Dienst voor regeling der binnenvaart.

Gelet op het bestreden vonnis, gewezen in hoger beroep door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen op 25 juni 1958;

I. Betreffende de voorziening van D'Andrimont :

Over het middel, ambtshalve afgeleid uit de schending van de artikelen 5 der besluitwet van 12 december 1944 en 2 der wet van 20 maart 1945 :

Overwegende dat aanlegger vervolgd werd om, bij inbreuk op artikelen 5, 7 en 10 van de besluitwet van 12 december 1944 gewijzigd bij de besluitwet van 19 april 1945, met motorschip « Paul », ladingen te hebben vervoerd zonder tussenkomst van de Dienst voor regeling der binnenvaart;

Overwegende dat, luidens artikel 5, 2de lid, der besluitwet van 12 december 1944 houdende oprichting van de Dienst voor regeling der binnenvaart, « alle binnenvaartuigen, die overeenkomstig artikel 2, cijfer 1, onder de Dienst ressorteren, . . . kunnen inge-

schreven worden in de door de bevrachtingskantoren gehouden beurtlijsten, zodra zij zich ledig in België bevinden en in staat zijn een lading in te nemen »;

Dat uit het verslag aan de Regent, welke aan die besluitwet voorafgaat, blijkt dat zo de algemene principes van de nieuwe lichamen door dit besluit in het leven geroepen, en namelijk van de Dienst voor regeling der binnenvaart, met deze van het onder de bezetting opgerichte Belgische Binnenvaart Centrale kunnen vergeleken worden, « de vorm waarin zij worden verwezenlijkt op sommige belangrijke punten daarvan afwijkt. Ten eerste wordt de verplichte aansluiting van schippers afgeschaft »;

Overwegende dat, zo zulke verplichte aansluiting opgelegd werd door de besluitwet van 19 april 1945 en zo artikel 2 van die besluitwet van 12 december 1944 het woord « kunnen » door het woord « moeten » heeft vervangen, die wijzigingen opgehouden hebben van kracht te zijn; dat, immers, de besluitwet van 19 april 1945 genomen werd bij toepassing van de wet van 20 maart 1945; en dat, luidens artikel 2 van deze wet, de besluitwetten genomen krachtens die laatste wet ophouden van kracht te zijn op de door bij koninklijk besluit bepaalde datum voor het terugbrengen van het leger op voet van vrede »;

Dat het besluit van de Regent van 1 juni 1949 op 15 juni 1949 het leger op vredesvoet heeft teruggebracht en dat de wet van 1 juni 1949 de besluitwet van 19 april 1945 niet heeft vermeld onder diegene welke, niettegenstaande dit terugbrengen van het leger op vredesvoet, van kracht bleven;

Overwegende dat uit die beschouwingen blijkt dat aanlegger in 1957 niet meer verplicht was het motorschip « Paul » in de door de bevrachtingskantoren gehouden beurtlijsten in te schrijven;

Dat het bestreden vonnis, hetwelk de veroordeling van aanlegger enkel steunt op het niet naleven van dergelijke verplichting en op een inbreuk op artikel 5, 2de lid, der besluitwet van 12 december 1944 zoals het gewijzigd werd door artikel 2 der besluitwet van 19 april 1945, de oorspronkelijke tekst van gezegd artikel 5, welke alleen nog kracht had, alsmede artikel 2 der wet van 20 maart 1945 heeft geschonden;

Overwegende dat de verbreking van de beslissing over de publieke vordering de verbreking medebrengt van de beslissing over de eis van de burgerlijke partij;

II. *Betreffende de voorziening van de naamloze vennootschap De Nieuwe Molens :*

Overwegende dat uit de stukken van de procedure niet blijkt dat de eis tot verbreking betekend werd aan de partijen tegen dewelke hij gericht is, zodat de voorziening, luidens artikel 418 van het Wetboek van Strafvordering niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening van de naamloze vennootschap De Nieuwe Molens;

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het D'Andrimont veroordeeld heeft; de beslissing dat de naamloze vennootschap De Nieuwe Molens burgerlijk verantwoordelijk is voor de veroordelingen tegen D'Andrimont uitgesproken wat betreft de kosten van de publieke vordering en de burgerlijke vordering aldus zonder voorwerp zijnde;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijke vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele Rechtbank te Mechelen, wijzende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 16 november 1957.

Voorzitter-verslaggever : M. Bayot.

Advocaat-generaal : M. Dumon.

Advocaten : Mrs Veldekens en Simont.

1. **Stilzwijgende berusting in uitspraak. — Vereisten daartoe.**
2. **Onrechtmatige nalatigheid van gemeentepolitie. — Aansprakelijkheid van de burgemeester als orgaan van de gemeente.**

ê1. *De stilzwijgende berusting in een uitspraak kan slechts worden afgeleid uit daden of feiten, die een zeker en ondubbelzinnig zich neerleggen bij de gegeven beslissing veropenbaren.*

De betekening van een vonnis, waarbij aan hem, die betekent, slechts een deel van de eis is toegewezen, die het voorwerp van zijn vordering uitmaakt, brengt niet berusting in het geheel van het vonnis mede.

2. **Onrechtmatige nalatigheid van gemeentepolitie.**

Wanneer de burgemeester een functie uitoefent, die behoort tot de taak van de gemeenteoverheid, kan hij slechts als orgaan van de gemeente worden veroordeeld.

De Moura C. t/ Stad Luik.

Gelet op het bestreden vonnis, op 11 januari 1956 door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik gegeven;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door verweerder afgeleid hieruit dat aanlegger berust heeft in de bestreden beslissing welke de Burgemeester van de stad Luik qualitate qua veroordeelt en de stad Luik, verweerder, buiten zaak stelt, en bijgevolg, van het recht zich tegen deze laatste te voorzien vervallen is;

Overwegende dat de stilzwijgende berusting in een vonnis slechts uit daden of feiten kan afgeleid worden welke een zekere en ondubbelzinnige toetreding tot de geveldde beslissing veropenbaren;

Overwegende dat de betekening van een vonnis, dat aan degene die betekent slechts een deel toekent van de eis die het voorwerp van zijn vordering uitmaakt, geen berusting in het geheel van het vonnis medebrengt wanneer, zoals ter zake, enerzijds, het exploit van betekening, terzelfdertijd gericht tot de Burgemeester van Luik qualitate qua en tot de stad Luik verweerder in de zaak opgeroepen door aanlegger omdat hij ze als hoofdelijk verantwoordelijk beschouwde voor de schade, op uitdrukkelijke wijze vermeldt dat de betekening onder elk voorbehoud van feite en van recht en zonder nadelige erkenenis noch verzaking gedaan is en, wanneer; anderzijds, dit exploit kort daarna gevolgd is van een bevel aan de verweerder toegestuurd die naar in het exploit beweerd wordt, moet instaan voor de verplichtingen welke op

haar Burgemeester wegen, bevel dat ook uitdrukkelijke reserves bevat, en ondermeer omtrent aanleggers recht zich tegen het vonnis in cassatie te voorzien voor zoveel het verweerder buiten zaak stelde;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid feitelijke grondslag mist;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 50 van het decreet van 14 december 1789 betreffende de samenstelling van het gemeentekorps, 3, 1°, van XI van de wet van 16-24 augustus 1790 op de rechterlijke inrichting, 90, 12° voorlaatste lid der gemeentewet van 30 maart 1836, gewijzigd door de wet van 30 december 1887, artikel 18, en, voor zoveel als nodig, van de artikelen 1 en 94 van gezegde gemeentewet, 1382 tot 1384 B.W. en 97 van de Grondwet,

doordat, na hierop gewezen te hebben dat kwestieus ongeval aan een fout gepleegd door de politie van de stad Luik toe te wijten is en dat de heer Burgemeester van de stad Luik, qualitate qua, dit wil zeggen in zijn hoedanigheid van hoofd der gemeentepolitie, derhalve aansprakelijk dient verklaard te worden voor de door aanlegger geleden schade, het bestreden vonnis beslist dat alleen voormelde Burgemeester als aansprakelijk dient gehouden te worden en dat de stad Luik buiten zaak moet gesteld worden, met winst van de kosten; dat het tot staving van die beslissing uitsluitend doet gelden dat het maatregelen gold welke dringend moesten getroffen worden en bovenal door de politie aan de dienst van de waterleidingen moesten bekend gemaakt worden en dat dit verzuim vanwege de politieagenten de bevoegde dienst te verwittigen de enige en onmiddellijke oorzaak van het ongeval is,

dan wanneer de Burgemeester, wanneer hij een aan de gemeenteoverheden eigen macht uitoefent, slechts als orgaan van de gemeente kan aangezien worden; dat het vaststellen van zijn aansprakelijkheid als hoofd van de gemeentepolitie noodzakelijkerwijze de aansprakelijkheid van de gemeente medebrengt uit hoofde van daden van haar orgaan; dat het bestreden vonnis bijgevolg, ten onrechte de stad Luik buiten zaak heeft gesteld;

Overwegende dat het bestreden vonnis vaststelt dat het ongeval, waarvan aanlegger de vergoeding vordert, te wijten is aan een fout door de politie van Luik begaan die nagelaten heeft een normaal niet-zichtbare hindernis te doen bekend maken; dat het daaruit afleidt dat alleen de Burgemeester van Luik, qualitate qua, in hoedanigheid van hoofd der gemeentepolitie voor de geleden schade aansprakelijk dient verklaard;

Overwegende echter dat het vonnis beslist dat de stad Luik buiten zaak moet gesteld worden « vermits het maatregelen gold welke dringend dienden getroffen te worden en dat het verzuim vanwege de politieagenten de bevoegde dienst te verwittigen de enige oorzaak van het ongeval is »;

Overwegende dat die beweegredenen het dispositief niet kunnen rechtvaardigen waarbij de bestreden beslissing de verweerder, met winst van kosten, buiten zaak stelt;

Overwegende dat het decreet van 14 december 1789, in zijn artikel 50, inderdaad beschikt, dat de functies eigen aan de gemeenteoverheid ondermeer er in bestaan « de inwoners te doen genieten van een goede politiedienst, namelijk van de reinheid, gezondheid, zekerheid en rust in de straten, openbare plaatsen en gebouwen »;

Dat de wet van 16-24 augustus 1790 in titel XI, artikel 3 beschikt dat « de politieopdrachten aan de waakzaamheid en aan het gezag der gemeentekorpsen toevertrouwd de volgende zijn : 1° al hetgeen de zeker-

heid en de gemakkelijheid van het verkeer in de straten, kaaien, openbare pleinen en wegen betreft»; Overwegende dat, wanneer de Burgemeester een functie uitoefent die aan de gemeenteverhuden eigen is, hij slechts als orgaan van de gemeente kan veroordeeld worden;

Dat het middel gegrond is;

Overwegende dat de oproeping in tusseenkomst en in gemeenverklaring van arrest door aanlegger tegen de Burgemeester van de Stad Luik ingediend ontvankelijk en gegrond is;

Om die redenen :

Ontvangt de oproep in tusseenkomst en verklaart het arrest aan de Burgemeester van de stad Luik gemeen;

Verbreekt het bestreden vonnis in zover het verweerster met winst van de kosten, buiten zaak stelt;

Veroordeelt verweerster tot de kosten van de voorziening en de Burgemeester van Luik tot de kosten van oproeping in tusseenkomst en gemeenverklaring van arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest op de kant van de vernietigde beslissing zal gemaakt worden;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Verviers.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. — 20 maart 1959.

Voorzitter : M. de la Vallée Poussin.

Raadsheren : M.M. Amy en Terlinck.

O.M. : M. Smets.

Advocaten : Mrs Van Rijn, Le Paige, De Kock en G. Franck.

Wederzijdse rechten en plichten der echtgenoten. —

Beroep tegen krachtens art. 221 B.W. verleende beschikkingen. — De bij art. 221, par. 2 B.W. voorziene uitspraak binnen 15 dagen kan zonder sanctie worden opgeschort. — Bevoegdheid van de voorzitter om een tijdelijke scheiding van de echtgenoten op te leggen. — Geen verplichting van de voorzitter om in zijn beschikking de vastgestelde ernstige plichtsverzuimen nader te bepalen.

Tegen de krachtens art. 221 B.W. (wet van 30 april 1958) gewezen beschikkingen kan alleen in geval van onbevoegdheid of machtsoverschrijding beroep worden ingesteld. Ten aanzien van de ontvankelijkheid is het beroep wegens machtsoverschrijding gelijk te stellen met het beroep wegens onbevoegdheid.

In een « procedure zonder enige formaliteit » kan bezwaarlijk van een « gerechtelijk contract » worden gesproken. De voorzitter begaat in elk geval geen machtsoverschrijding wanneer hij rekening houdt zowel met de tijdens de debatten genomen geschreven en medegedeelde conclusies als met het inleidend verzoekschrift.

De niet-naleving van het voorschrift van art. 221, par. 2 B.W., waarbij bepaald is, dat de voorzitter binnen vijftien dagen na de datum van het verzoekschrift uitspraak doet is door geen nietigheid gesanctionneerd. Geen wettekst verbiedt de voorzitter zijn beslissing op te schorten indien hij dit nodig oordeelt en tot zolang de zaak niet volledig voor hem behandeld is.

Zodra de door de wetgever gestelde vereisten aanwezig zijn is de aan de voorzitter krachtens art. 221 B.W. verleende bevoegdheid volledig en soeverein ; aldus kan hij een tijdelijke scheiding opleggen, indien het belang van de eisende echtgenoot of dit der kinderen zulks wettigt. Het samenwonen van de echtgenoten behoort zeker niet tot de regels van de openbare orde, die het huwelijk beheersen. Blijkens art. 212 nieuw B.W. is het samenwonen een plicht maar geen verplichting meer in de zin van art. 214 a oud B.W.. Art. 214 j oud (thans 221) B.W. had overigens reeds ten doel misbruiken van de ouderlijke en martiale macht en de niet-nakoming van de bij art. 212, 214 a en 214 b B.W. voorgeschreven plichten te keer te gaan.

De voorzitter, die krachtens art. 221 nieuw B.W. slechts in gevallen, dat een van de echtgenoten grovelijk zijn plicht verzuimt kan optreden, is nochtans niet gehouden de door hem vastgestelde verzuimen nader te bepalen. Het behoort niet aan het Hof na te gaan, of de door de Voorzitter aangehaalde omstandigheden al dan niet als ernstige plichtsverzuimen aan te merken zijn.

Van Dromme t/Liekens.

Gezien de voorafgaande procedure en nl. in regelmatige vorm voorgelegd :

1. de bevelen waartegen beroep op tegenspraak tussen partijen verleend op respectievelijk 15 september en 24 november 1958, door de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, waarvoor geen akten van betekening worden voorgebracht ;

2. de akte van beroep tegen beide bevelen betekend op 8 december 1958 ;

3. de schriftelijke conclusies der partijen ;

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar tijd en vorm ;

Overwegende dat beide bevelen verleend worden krachtens art. 221 niet B.W.B. (wet van 30 april 1958) ; dat tegen dergelijke beschikkingen het beroep alleen mogelijk is in geval van onbevoegdheid of machtsoverschrijding ; dat ten aanzien van de ontvankelijkheid het beroep op grond van machtsoverschrijding gelijk gesteld moet worden met het beroep wegens onbevoegdheid (cfr. Gent 30-1-54 en advies O.M., R.W. 1954-55, 223 ; Brussel 12-7-54. J.T. 1955 bl. 195) ;

Overwegende dat appellante tegen het bevel van 15 september 1958 geen enkele grief aanhaalt ; dat dit bevel eigenlijk enkel het akkoord der partijen heeft gedecreteerd ; dat het beroep tegen gezegd bevel dan ook niet ontvankelijk is ;

Overwegende dat appellante tegen het bevel van 24 november 1958 vier machtsoverschrijdingen aanhaalt ;

1. schending van het gerechtelijk contract ;

2. de door de wet aanwezige hoogdringendheid was niet aanwezig ;

3. het bevel laat een feitelijke scheiding der echtgenoten toe wat niet mogelijk is in het kader van art. 221 ;

4. het aangehaalde plichtsverzuim is geen « groot plichtsverzuim » in de zin van de wet.

I. Schending van het gerechtelijk contract :

Overwegende dat appellante voorhoudt dat het inleidend verzoekschrift dat aanleiding gaf tot het bevel van 24 november 1958, uitging van geintimeerde en voor doel had enkel de door de Voorzitter in zijn bevel van 6 augustus 1958 voorziene maatregelen te doen verlengen ; dat echter deze maatregelen op 6 augustus genomen werden ten voordele van appellante tegen

geïntimeerde op grond van zijn groot plichtverzuim, zodat geïntimeerde niet gerechtigd was de verlenging te vragen van maatregelen die tegen hem werden genomen door appellante zelf zich verzette tegen elke verlenging van de genomen maatregelen; dat het bestreden bevel weliswaar ook steunt op de tijdens de debatten genomen conclusies van geïntimeerde maar dat de Voorzitter machtsoverschrijding zou hebben gepleegd door rekening te houden met de nieuwe eis in deze conclusies gevormd daar het gerechtelijk contract in het inleidend verzoekschrift was vastgesteld en de debatten zich hierbuiten niet konden bewegen;

Overwegende dat het moeilijk te begrijpen is hoe appellante kan spreken van een gerechtelijk contract in een zo vereenvoudigde en « zelfs niet georganiseerde procedure » als deze die door de wetgever aangezien werd als een procedure zonder enige formaliteit (cfr. Hayoit de Termicourt, La Femme devant la loi civile P.P. 1939, bl. 26);

Overwegende dat wat er ook van zij, appellante niet uitlegt welk verschil er zou bestaan tussen een geschreven verzoekschrift waarvan het voorwerp gepreciseerd wordt in de oproeping (art. 221 al. 2) en een geschreven conclusie die in haar geheel aan de tegenpartij wordt medegedeeld, dat men dan ook niet inziet hoe de Voorzitter zijn macht heeft overschreden door rekening te houden zowel wat tijdens de debatten genomen, geschreven en medegedeelde conclusies als wat het inleidend verzoekschrift betreft;

II. De hoogdringendheid :

Overwegende dat appellante zich hier enkel beroept op de omstandigheid dat het bestreden bevel verleend werd meer dan 15 dagen na het neerleggen van het inleidend verzoekschrift;

Overwegende dat in tegenstrijd met wat appellante beweert deze laattijdige uitspraak de nietigheid van het bevel niet voor gevolg heeft; dat het voorschrift van art. 221 par. 2 niet opgelegd wordt op straffe van nietigheid vermits deze sanctie niet uitdrukkelijk wordt voorzien; dat verder uit het bevel zelve blijkt dat verschillende beslissingen van verdaging werden genomen en dat geen enkele tekst van de Voorzitter verbiedt wanneer het nodig is zijn beslissing op te schorsen totdat de zaak volledig voor hem werd gedebatteerd;

Overwegende dat dergelijke verdaging niet per se bewijst dat de gevraagde maatregelen niet dringend zouden zijn;

Overwegende terzake dat vroeger en wel op 6 augustus 1958 door de Voorzitter zekere maatregelen werden genomen voor de duur van drie maanden; dat geen enkele partij beweert dat deze maatregelen niet dringend waren; dat dienvolgens de te nemen maatregelen in november bij het vervallen van het bevel van 6 augustus dringend waren;

III. De Voorzitter kan de tijdelijke scheiding der echtgenoten niet toestaan :

Overwegende dat in zijn bevelen van 19 maart en 6 augustus 1958 de Voorzitter eveneens de tijdelijke scheiding der echtgenoten heeft toegestaan zonder door enige partij te worden gecritiseerd;

Overwegende dat de macht van de Voorzitter ingevolge art. 221 volledig en soeverein is wanneer de door de wet voorziene voorwaarden vervuld zijn; dat niets hem belet een tijdelijke scheiding te voorzien in zoverre het belang van de eisende echtgenoot of de kinderen dit nodig maakt; dat de verplichting tot sa-

menwonen zeker niet tot de regelen van openbare orde van het huwelijk behoort; dat deze verplichting door het oude art. 214 a voorzien thans enkel een plicht geworden is (art. 212 nieuw van 30 april 1939);

Overwegende overigens dat art. 214 (thans 221) voor doel heeft een einde te stellen aan zekere misbruiken van de ouderlijke en van de maritale macht evenals aan het niet nakomen der plichten, voorzien door art. 212 - 114 a en 214 b B.W.A. (cfr. op. cit. bl. 24 en 25); dat dus zeker de Voorzitter in voorkomend geval een tijdelijke scheiding kan opleggen;

IV. Het in het bevel vermelde plichtsverzuim is geen zwaar plichtsverzuim in de zin van de wet :

Overwegende dat zo de tussenkomst van de Voorzitter krachtens art. 221 maar mogelijk is mits een zwaar plichtsverzuim van een der echtgenoten, hij echter niet verplicht is nader te bepalen welke verzuimen hij heeft vastgesteld; dat de opsomming in het bestreden bevel dan ook niet vereist was voor de regelmatigheid van dit bevel;

Dat het Hof dan ook niet heeft na te gaan of de verschillende omstandigheden door de Voorzitter aangehaald al dan niet het zwaar plichtsverzuim daargestellen, die door de wet wordt vereist; daar dit de grond van de zaak aanraakt en nopens deze grond geen verhaal mogelijk is;

Overwegende dat in het bestreden bevel van 24 november 1938 de Voorzitter noch buiten zijn bevoegdheid noch buiten zijn macht is getreden; dat het beroep tegen dit bevel dan ook niet ontvankelijk is;

Om deze redenen,

Rechtdoende op tegenspraak;

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord in openbare zitting de heer Smets, Substituut Procureur-Generaal, in zijn eensluidend advies;

Alle andere conclusies van de hand wijzende;

Verklaart het beroep tegen beide bevelen niet ontvankelijk;

Verwijst appellante in de kosten van beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 15 oktober 1957.

Voorziter : M. de Walque.

Raadsheren : M.M. Gerniers en De Groote.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Strafvordering. — Niet-ontvankelijkheid van een te laat door de burgerlijke partijen tegen een beschikking van de Raadkamer ingesteld hoger beroep.

Hoger beroep van burgerlijke partijen tegen een beschikking van de raadkamer, waarbij de onderzoeksrechter van zijn taak is ontheven wegens onbevoegdheid « ratione personae », niet ontvankelijk verklaard, omdat het hoger beroep te laat was ingesteld.

De betrokken burgerlijke partijen, van wie geen enkele woonplaats had in het rechterlijk arrondissement, waar het onderzoek geschiedde, hadden verzuimd, hetzij bij het indienen van hun klacht met stelling als burgerlijke partij voor de onderzoeksrechter, hetzij in een akte van latere datum, woon-

plaats te kiezen in bedoeld arrondissement, zoals voorgeschreven bij art. 68 Sv.

Derhalve konden de burgerlijke partijen de niet-betekening van de beschikking der raadkamer niet invoeren om voor te houden, dat de in art. 135 Sv. bepaalde termijn van hoger beroep (24 uren) te hunnen opzichte bleef lopen, zolang de betekening aan hen niet werd gedaan.

Deze termijn nam dus aanvang op de dag zelf, waarop de beschikking was uitgesproken.

O.M. en « Discontokantoor der Nationale Bank van België t/ Declercq e.a.

Beroep door een vóór de onderzoeksrechter, op grond van artikelen 63, 66, 68 tot 70 W.v.S. gestelde burgerlijke partij tegen een beschikking van de Raadkamer houdende ontlasting van de onderzoeksrechter wegens onbevoegdheid « razione personae ».

*Vordering van de Procureur-generaal
bij het Hof van Beroep*

De Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent;

Gezien de stukken van de strafprocedure vervolgd door :

De maatschappij in gemeenschappelijke naam « Callebaut-Michiels-Van der Haegen », onder de benaming « Discontokantoor der Nationale Bank van België » e.a.

Die buiten elke vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek van het Openbaar Ministerie, rechtstreeks klacht hebben ingediend en zich burgerlijke partij hebben gesteld vóór de dienstnemende onderzoeksrechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, de heer Van Brusselen Edouard, bij akte dd. 10 april 1957, en zulks bij monde van de heer Rodenbach André, pleitbezorger bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, aldaar gehuisvest, Vrijheidslaan, nr 18.

Tegen :

I. X...

Als zijnde verdacht van :

Te St-Denijs-Westrem of elders in België in 1956 en vroeger gedurende een niet verjaard tijdstip, als daders, mededaders of medeplichtigen, zich schuldig te hebben gemaakt aan eenvoudige en aan bedrieglijke bankbreuk, misdrijven voorzien bij artikelen 66, 67, 489 en 490 van het Strafwetboek, alsmede 41 der samengeordende wetten van 25 september 1946 op het gerechtelijk akkoord;

II. Y...

Als zijnde verdacht van :

Te Sint-Denijs-Westrem, of elders in België, in 1956 en vroeger gedurende een niet verjaard tijdstip,

Zich schuldig te hebben gemaakt aan eerroof, om, o.m. door geschriften die niet openbaar gemaakt, doch aan verschillende personen werden toegezonden of medegedeeld, iemand kwaadwillig een bepaald feit ten laste te hebben gelegd dat van aard was om zijn eer te krenken of hem aan de openbare verachting bloot te stellen, en waarvan het wettelijk bewijs niet werd geleverd,

Wanbedrijf voorzien bij de artikelen 443, 444 en 450 van het Strafwetboek;

Gezien de schriftelijke vordering van de Procureur des Konings bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent dd. 7 augustus 1957, strekkende tot ontlasting van de onderzoeksrechter Van Brusselen van de verdere benaerstiging van het gerechtelijk strafonderzoek, en zulks wegens onbevoegdheid, omdat een der

personen tegen wie de klacht met burgerlijke partijstelling ingediend werd, te weten de heer Z..., thans plaatsvervangend rechter is in de Rechtbank van Eerste Aanleg te ...;

Gezien de beschikking van de Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, uitgesproken op vrijdag, 20 september daaropvolgende, waarbij :

1. Vastgesteld wordt dat de griffier tijdig en bij aangetekende brief, kennis heeft gegeven aan de burgerlijke partij van plaats, dag en uur, gesteld voor de verschijning in Raadkamer, evenals van de neerlegging van het dossier ter griffie, ter harer beschikking, twee dagen vóór de verschijning, neerlegging die dan ook gedaan was;

2. Vastgesteld wordt dat de heer Rodenbach André, pleitbezorger voor de burgerlijke partij, niet verschenen is;

3. Beschikt wordt, op grond van de vordering van de Procureur des Konings bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, dat onderzoeksrechter Van Brusselen ontlast wordt, wegens onbevoegdheid, van de verdere benaerstiging van het onderzoek, ten einde hem vervolgens toe te laten de stukken der strafrechtspleging ter beschikking te stellen van voornoemde Procureur des Konings, om verder te worden gehandeld naar rechte;

Gezien de akte, ter griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, in het daartoe bijgehouden register geboekt, waarbij, op 25 september 1957, pleitbezorger Rodenbach André, verklaard heeft, voor en uit naam van de hierboven vermelde beschikking der Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent dd. 20 september 1957;

Overwegende dat ten opzichte van de ontvankelijkheid van dit hoger beroep het Openbaar Ministerie volgende beschouwingen naar voren brengt :

1. De maatschappijen in gemeenschappelijke naam « Callebaut-Michiels-Van der Haegen », onder de benaming « Discontokantoor der Nationale Bank van België », heeft haar maatschappelijke zetel te Aalst, Keizerlijke Plaats, nr. 42; haar vennoten, te weten : de heren Callebaut Felix, Michiels Paul, en Van der Haegen, hebben respectievelijk hun wettelijke woonplaats te Aalst, te Schaarbeek en te Aalst; dienvolgens is geen van de burgerlijke partijen woonachtig binnen het « arrondissement communal », d.i. binnen het rechterlijk arrondissement (Luik, 20 november 1946, Jur. Liège, 1947, 129), waar het onderzoek gedaan wordt;

2. Derhalve, naar luid van de bepalingen van artikel 68 alinea 1, van het Wetboek van Strafvordering, waren de burgerlijke partijen ertoe gehouden woonplaats te kiezen bij akte verleden ter griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Gent, wat zij echter noch in de akte van klacht met stelling van burgerlijke partij vóór de heer onderzoeksrechter Van Brusselen op 10 april 1957 (zie stuk nr. 18 van het dossier), noch in een akte van latere datum gedaan hebben (zie stuk nr. 81 van het dossier);

Uit het verzuim van de burgerlijke partijen aldus woonplaats te kiezen binnen het rechterlijk arrondissement Gent volgt, dat bedoelde burgerlijke partijen het nalaten van de betekening niet « kunnen aanvoeren ten aanzien van de akten die hun naar luid van de wet moesten betekend worden » (art. 68, alinea 2 W.v.S.). Zie Luik, 20 november 1946, hierboven vermeld), meer bepaald het gebrek aan betekening van de aangevochten beschikking dd. 20 september 1957, betekening waarvan de datum het vertrekpunt moest bepalen van de termijn van 24 uren gesteld door artikel 135 van het Wetboek van Strafvordering, en

binnen dewelke de burgerlijke partijen slechts hoger beroep tegen de aangevochten beschikking konden instellen, zulks op straf van verval, behoudens overmacht (zie o.m. : Faustin-Hélie, « Traité de l'Instruction Criminelle », Belgische uitgave van 1865, B II, nr. 2935 en geciteerde rechtspraak onder voetnoten 1 en 2; Beltjens, C. I Crim. sub. art. 135, nr. 26; Braas, « Précis de Procédure Pénale », 3e uitgave van 1950, B. I, nr. 488, blz. 393 voetnoten 2 en 3, en blz. 394, voetnoten 2 en 3, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Franse Hof van Cassatie, nl. : Cass. fr., 13 september 1849, D.P. 1849, 5, 255; Cass. fr., 22 mei 1852, D.P. 1852, 1, 191; Sir. 1852, 1, 681; Cass. fr. 4 augustus 1938, D.H. 1938, 580);

4. Waar, bij gebrek aan woonstverkiezing der burgerlijke partijen in het rechterlijk arrondissement Gent, hun geen enkele betekening van de aangevochten beschikking dd. 20 september 1957 diende te worden gedaan (zie Braas, op. cit., B. I, nr. 488, blz. 394, met verwijzing naar Le Poittevin, artikel 68, nr. 6), nam bedoelde vervaltermijn van 24 uren dan ook aanvang, te rekenen van de dag waarop deze beschikking uitgesproken werd, d.i. 20 september 1957, en het hoger beroep van de burgerlijke partijen, opdat te worden ingesteld hetzij op vrijdag, 20 september het tijdig en ontvankelijk weze, had derhalve dienen 1957, (Zie : Faustin-Hélie, op. cit. nrs. 2934 en 2944; Braas, loc. cit.); inderdaad, de woonstverkiezing van de burgerlijke partij, vereist bij artikel 68, en herinnerd bij artikel 135, van het Wetboek van Strafvordering, heeft tot uitwerksel de termijn van hoger beroep tegen de beschikking der Raadkamer enkel te doen lopen te rekenen van de datum der betekening; dit voordeel wordt door de burgerlijke partij verzaakt, wanneer zij, zoals in zake verzuimt tot deze woonstverkiezing over te gaan; de vervaltermijn van 24 uren binnen dewelke hoger beroep moet worden ingesteld, herneemt in dit geval als vertrekpunt de dag zelf waarop de beschikking uitgesproken wordt, net zoals zulks het geval is ten opzichte van de Procureur des Konings (artikel 135 W.v.S.); er een andere mening op na houden, zou er op neerkomen te aanvaarden dat het recht tot hoger beroep van de burgerlijke partij, die geen woonstverkiezing deed, feitelijk zonder vertrekpunt zou zijn, en dat de termijn om dergelijk rechtsmiddel in te stellen eerst een einde zou nemen met de verjaring zelf van de publieke vordering, wijl het berechten van de zaak en van de verdachte door het gerecht van wijzen evenwel geen hinderpaal ware tot de uitoefening van zelfde recht tot hoger beroep, waardoor dus gans de zaak opnieuw vóór de Kamer van Inbeschuldigingstelling in het gedrang zou komen te staan, wat vlakaf tegen het louter gezond verstand en tegen de principes van ons strafprocesrecht indruist (Zie : Faustin-Hélie, op. cit., nr. 2944, en de door deze rechtsgeleerde overgenomen motivering van het arrest van het Franse Hof van Casatie, dd. 16 maart 1849, D.P. 1849, 1, 138);

Overwegende dienvolgens dat, waar het hoger beroep van de burgerlijke partijen tegen de beschikking van 20 september 1957, eerst op 25 september 1957 werd ingesteld, dan wanneer bovendien terloops kan worden opgemerkt dat zij reeds op 21 september 1957, dus nog binnen de geldige termijn van hoger beroep, het saldo van de door hen gestorte zekerheid (8.970 frank), ter griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg door hun pleitbezorger in ontvangst deden nemen (zie stuk nr. 78 van het dossier), wat er op wijst dat zij van de gewezen beschikking feitelijk kennis hadden, dit hoger beroeps wegens laattijdigheid niet ontvankelijk is;

Overwegende dat, naar luid van artikel 136 W.v.S., de burgerlijke partij, die bij haar hoger beroep tegen een beschikking der Raadkamer in het ongelijk wordt gesteld, tot schadevergoeding t.o.v. de verdachte dient te worden veroordeeld; dat deze schadevergoeding, waarvan het bedrag door de Kamer van Inbeschuldigingstelling als sanctie van haar roekeloosheid of lichtzinnigheid aangemerkt, oppermachtig beoordeeld en bepaald wordt, van rechtswege dient te worden toegekend, zelfs zo de verdachte op deze schadevergoeding geen enkele aanspraak maakt (Zie : Carnot, De l'Instruction criminelle, 3de uitg. Sub. art. 136; Mangin, « Réglém. de la compét. », nr. 56; Faustin-Hélie, op. cit., nrs. 2963, 2965 en 2996; Braas, op. cit., B. I, nr. 483, blz. 390 en 391; Cassatie, 30 november 1903, Pas. 1904, I, 62; Gent, 23 december 1921, J.T. 1922, 128; Luik, 29 maart 1934; R.D.P. 1934, 1029, Jur. Liège, 1934, 251; Cassatie, 23 juli 1934, Pas. 1934, I, 369; R.D.P. 1934, 827; Cassatie, 5 februari 1940, Pas. 1940, I, 36 en noot 5; Cassatie, 10 juni 1942, Pas. 1942, I, 148; Cassatie, 4 juli 1949, Pas. 1949, I, 492; Cassatie 13 februari 1950, Pas. 1950, I, 410; Cassatie, 4 september 1956, Pas. 1956, I, 1304; R.D.P. 1956-57 225), en welke ook de reden mocht zijn van de afwijzing van het door de burgerlijke partij ingestelde hoger beroep (Brussel, 22 augustus 1941, Pas. 1941, II, 93);

Overwegend dat in onderhavig geval, gelet op de aard en het doel van de aangezochte beschikking, waarvan men zich te vergeefs afvraagt op welke wijze en in welke mate zij, t.o.v. de gebiedende bepalingen van art. 479 en 480 — W.v.S., de belangen van de burgerlijke partijen had kunnen schaden, het door hen ingesteld beroep een afgetekend kenmerk van lichtzinnigheid en roekeloosheid vertoont, waarmede, bij het bepalen van de schadeloosstelling, rekening dient te worden gehouden;

Gelet op de artikelen 63, 66, 68 tot en met 70, 135, 136, 217, 222, 223, 224, 225 en 240 van het Wetboek van Strafvordering, 13, 24, 40 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Om deze beweegredenen :

Vordert dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, zou behagen :

1. Het door de burgerlijke partijen op 25 september 1957 tegen de beschikking der Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg dd. 20 september 1957 ingestelde hoger beroep niet ontvankelijk te verklaren wegens laattijdigheid;

2. De burgerlijke partijen van rechtswege te veroordelen tot betaling aan de verdachten van een schadevergoeding, waarvan het bedrag, in verband met de hierboven uitgebrachte beschouwingen, door het Hof op passende wijze zal worden bepaald.

Gedaan op het Parket-generaal bij het Hof van Beroep te Gent, op 30 september 1957.

Vr. de Procureur-generaal,
De Advocaat-generaal,
w.g. J. Matthijs.

.....

Het Hof,

Overnemende de beweegredenen van het Openbaar Ministerie,

Verklaart het beroep van de burgerlijke partijen op 25 september 1957 tegen de beschikking der Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg dd. 20 september 1957 niet ontvankelijk wegens laattijdigheid;

Veroordeelt de burgerlijke partijen tot betaling aan

ieder der verdachten ener som van 1 frank ten titel van schadevergoeding, terwijl de burgerlijke partijen in hun kosten van beroep, welke kosten door hen reeds betaald zijn.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 31 januari 1959.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Morel de Westgaver en Buysse.

Advocaat-generaal : M. Bonte.

Advocaten : Mrs Stabel, De Saeger en Muylaert.

Aansprakelijkheid van de man voor het door zijn echtgenote als voetgangster veroorzaakt verkeersongeval? — Niet-toepasselijkheid van art. 6 van de wet van 1 augustus 1899 in geval van onvrijwillige lichamelijke letsels.

De bepaling van art. 6 der wet van 1 augustus 1899 op het vervoer en het verkeer luidende: « de personen, die overeenkomstig art. 1384 B.W. burgerlijk verantwoordelijk zijn voor de schadevergoedingen en de onkosten, zijn insgelijks aansprakelijk voor de boete. Worden met die personen gelijkgesteld: de echtgenoot wat betreft de misdrijven door zijn vrouw gepleegd... » is duister te achten. Volgens een gedeelte der rechtspraak en rechtsleer is de echtgenoot met de « aansteller » van art. 1384 B.W. gelijk te stellen, zodat hij niet ontvankelijk is het bewijs te leveren « dat hij de daad niet heeft kunnen beletten » en gehouden is tot betaling zowel van de gerechtskosten en boeten als van de schadevergoedingen; een ander gedeelte van de rechtspraak en rechtsleer beperkt de assimilatie van de echtgenoot met de « aansteller » slechts tot de verplichting de boeten en de gerechtskosten te betalen.

De bedoelde bepaling, die afwijkt van het gemene recht, mag zonder gegronde reden niet extensief worden geïnterpreteerd. Een extensieve interpretatie vindt geen steun in de geschiedenis van de totstandkoming van deze wet, terwijl zij ook tot zeer onbillijke gevolgen voor de man zou leiden, vooral nu de vrouw geëmancipeerd werd en de verplichte verzekering der motorvoertuigen werd ingevoerd.

In ieder geval is art. 6 van de wet van 1 augustus 1899 niet toepasselijk op het misdrijf van onvrijwillige lichamelijke letsels.

O.M. en Roelandts cs. bp. t/ De Gendt en Callebout.

Overwegende dat verdachte De Gendt Celina, alhoewel behoorlijk gedagvaard, ter terechtzitting niet is verschenen;

Overwegende dat tijdig en regelmatig beroep werd ingesteld door verdachte, door de burgerlijk verantwoordelijke partij en door het Openbaar Ministerie;

Overwegend wat het feit B aangaat dat de verjaring van de openbare vordering gestuit werd door de akte van beroep van het Openbaar Ministerie dd. 2.5.1958;

Overwegend dat de feiten der telastlegging door het onderzoek vóór het Hof bewezen zijn gebleven;

Overwegend dat het vaststaat dat verdachte een der rijbanen van de autostrade overgestoken heeft, een tijd gewacht heeft op de gelijkgrondse aarde strook tussen de twee rijbanen, en vervolgens de tweede rijbaan heeft gedwarsd op zeer korte afstand

van de auto van de burgerlijke partij Buysse (get. Beernaert, Ter Meulen en Colin);

Dat al de genoemde getuigen het eens zijn dat Buysse verplicht geweest is bruusk naar links te zwenken om verdachte niet omver te rijden;

Dat in deze omstandigheden, de buitelingen van de auto, en de verwondingen die daar voor de inzittenden het gevolg van waren, alsmede de materiële schade aan de wagen, uitsluitend aan de onvoorzichtigheid van de verdachte toe te schrijven zijn;

Overwegend, wat de straffoemeting aangaat, dat aan het Hof voorkomt dat een meer gepaste betuiging zal bekomen worden met tenietdoening van de gevangenisstraf enerzijds, anderzijds met ontneming van de voorwaardelijkheid wat betreft de uitgesproken geldboete;

Nopens de burgerlijke verantwoordelijkheid van Callebaut Camiel, echtgenoot van verdachte :

Overwegend dat luidens art. 6 van de wet van 1 augustus 1899 « de personen die overeenkomstig art. 1384 van het Burgerlijk Wetboek, burgerlijk verantwoordelijk zijn voor de schadevergoedingen en de onkosten, zijn insgelijks aansprakelijk voor de boete. Worden met die personen gelijkgesteld: de echtgenoot wat betreft de misdrijven door zijn vrouw gepleegd... »;

Overwegend dat deze wetsbepaling tamelijk duister is; dat volgens art. 1384 de verantwoordelijkheid verschillend is volgens dat het gaat om « meesters en aanstellers » of om « vader en moeder, onderwijzers en ambachtslieden », deze laatste groep personen kunende aan de verantwoordelijkheid ontsnappen mits het bewijs « dat zij de daad die tot die verantwoordelijkheid aanleiding geeft niet hebben kunnen beletten »; dat het aangehaald art. 6 niet zegt tot welke groep verantwoordelijke personen de man behoort; dat echter de vraag of de man al dan niet aan zijn verantwoordelijkheid kan ontsnappen met te bewijzen dat « hij de daad niet heeft kunnen beletten », beantwoord werd door de rechtspraak die de man gelijkgesteld heeft met de aansteller, waaruit volgt dat hij niet ontvankelijk is om bewust bewijs aan te bieden; (Golstein et Van Hoyer, Roulage n° 700);

Overwegend verder dat wanneer de wet zegt « worden met die personen gelijkgesteld: de echtgenoot... », zij niet duidelijk zegt waarin deze assimilatie juist bestaat; dat volgens een deel van rechtsleer en rechtspraak de man volledig, t.t.z. ook ten aanzien van de aan de slachtoffers te betalen schadevergoeding, gelijkgesteld wordt met de committent van art. 1384 (Demeur, Bull. Ass. 1932, 2; Piret R.G.A.R. 1940, 3380; R.P.D.B. V° Responsabilité n. 910); dat volgens een ander deel van rechtsleer en rechtspraak bewuste assimilatie enkel betreft de betaling van de geldboeten en van hun accessorium, de gerechtskosten (Pirson et Devillé I n. 131; Van Roye, Partie Civile n. 105; Nouvelles; Code du Roulage n. 3249);

Overwegend dat de besproken bepaling afwijkt van het gemeen recht en dus niet zonder een afdoende reden extensief mag geïnterpreteerd worden;

Overwegend dat de voorstanders van de extensieve interpretatie ten onrechte steunen op de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 1 augustus 1899; dat weliswaar uit deze voorbereidende werkzaamheden gebleken is dat de wetgever het inzicht gehad heeft, in zake verkeersongevallen, dezelfde regel te huldigen als deze die de verantwoordelijkheid van de man bepaalt inzake bosdelikten; maar dat, zo luidens art. 173 van het boswetboek de man verantwoordelijk

is voor de ten laste van zijn echtgenote uitgesproken schadevergoeding, niet uit het oog mag verloren worden dat de schadevergoeding waarvan spraak in deze bepaling enkel deze is welke verschuldigd is aan de openbare besturen, eigenaars van bossen aan het regiem van het boswetboek onderworpen; dat bijgevolg, zo het inzicht van de wetgever in acht genomen wordt, wel mag aangenomen worden dat, in zake verkeersongevallen, de man verantwoordelijk gesteld werd voor schade aan de wegenis toegebracht («il importe d'affirmer que malgré la condamnation à l'amende les administrations lésées peuvent réclamer la réparation des dommages parfois considérables que peut leur occasionner le contrevenant. C'est le but de la disposition - Verslag aan de Kamer, Pasinomie 1899 bl. 261); maar dat geen enkele reden bestaat om te vermoeden dat de wetgever het inzicht gehad heeft de man verantwoordelijk te stellen voor schade welke ter aanleiding van inbreuken op de verkeersreglementen door zijn echtgenote werd toegebracht aan weggebruikers;

Overwegend buitendien dat de extensieve interpretatie van art. 6 leidt tot gevolgen die voor de man — juris et de jure verantwoordelijk — zeer onbillijk zouden zijn; dat de abnormaliteit van deze gevolgen thans meer dan ooit aan het licht komt, nu dat de gehuwde vrouw geëmancipeerd is, en dat sedert de verplichte verzekering der motorvoertuigen, het toepassingsveld van de besproken bepaling ten aanzien van weggebruikers, in zijn praktische gevolgen, beperkt zou zijn tot ongevallen veroorzaakt door de vrouw als voetganger en als wielrijdster, ongevallen welke de man geregeld niet bij machte is te beletten;

Overwegend ten slotte dat, in ieder geval, bewuste bepaling van art. 6 niet toepasselijk is op het misdrijf van onvrijwillige lichamelijke letsels, zodat wanneer, zoals in casu, de inbreuk op de verkeersreglementen en het misdrijf van onvrijwillige lichamelijke letsels uit éénzelfde feit voortspruiten, met het gevolg dat enkel de straf van dit laatste misdrijf wordt uitgesproken, de man niet kan aansprakelijk gesteld worden nocht voor de betaling der geldboete noch voor de betaling van de schadevergoeding, en dat meteen, zijn burgerlijke verantwoordelijkheid zijnde uitgesloten, alle grond verdwijnt tot zijn veroordeling tot de kosten van het strafproces;

Ten aanzien van de gevorderde bedragen :

Overwegend dat wat aangaat de burgerlijke partijen Roelandt-Van Geel en Buysse André, de eerste rechter terecht een matige provisie heeft toegekend, en vooraleer (definitief lees) het definitief bedrag der schade te bepalen een onderzoeksmaatregel heeft bevolen;

Overwegend dot de schade geleden door de burgerlijke partij Léonard Denise op billijke wijze door de eerste rechter begroot is geworden;

Om die redenen :

Gelet op art. 40, 65, 418 en 420 van het strafwetboek; art. 48/5° 8.4.1954;

Het Hof, rechtdoende bij verstek ten overstaan van verdachte De Gendt Celina en op tegenspraak ten aanzien der andere partijen;

Ontvangt de beroepen, en erop beslissend;

Op strafrechtelijk gebied :

Bevestigt het bestreden vonnis, met deze wijzigingen :

a) dat de uitgesproken hoofdgevangenisstraf te niet wordt gedaan;

b) dat, met eenparige stemmen, de gunst der voorwaardelijkheid aan verdachte wordt ontnomen wat betreft de uitgesproken geldboete;

c) dat de veroordeling van Callebaut Camiel tot de kosten te niet wordt gedaan en dat genoemde gedaagde van de vervolging zonder kosten wordt verzenden;

Op burgerlijk gebied :

Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre Callebaut Camiel in solidum met verdachte veroordeeld is geworden;

Wijst de vordering af als ongegrond in zoverre ze tegen Callebaut Camiel gericht is;

Bevestigt het vonnis voor het overige;

Zendt de zaak terug naar de eerste rechter tot verdere behandeling tussen de partijen Roelandt-Van Geel en Buysse tegen De Gendt Celina;

En aangezien op burgerlijk gebied slechts een provisionele veroordeling werd uitgesproken; dat het bevolen deskundig onderzoek door het aansplepen der procedure bemoeilijkt zou kunnen worden;

Verklaart het huidig arrest, in zijn beschikkingen op burgerlijk gebied, uitvoerbaar niettegenstaande voorziening in verbreking;

Veroordeelt verdachte De Gendt Celina tot de kosten van beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

22 april 1959.

Voorzitter : M. van den Hove d'Ertsenrijk.

Rechters : M.M. Kempeneer en Verhoeven.

Procureur des Konings : M. Le Paige.

Advocaten : Mrs. Schuermans en Van Hal.

Gemeente. — Schade geleden door een gedeelte harer inwoners. — Geen bevoegdheid van de gemeente om in rechte vergoeding deswege te vorderen.

Een gemeente is niet bevoegd om in rechte herstel van de door haar inwoners of een gedeelte van haar inwoners geleden schade te vorderen. — Zulks valt buiten de haar bij artikel 108 Grondwet toegewezen taak.

Gemeente Lichtaart t/ Coenen.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerder, in zijn hoedanigheid van verantwoordelijke uitgever van het dagblad « Le Peuple » te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen de som van 50.000 frank ten titel van schadevergoeding voor het publiceren van een artikel dat door aanlegster beledigend wordt geacht. Tevens de inlassing te horen bevelen van het tussen te komen vonnis in het dagblad « Le Peuple » en in vijf andere dagbladen.

Overwegende dat men bij het lezen van het ongetwijfeld beledigend artikel moet vaststellen dat de erin uitgebrachte scheldwoorden niet gericht zijn tot de gemeente Lichtaart als dusdanig, maar wel tot de bevolking ervan of minstens tot sommige inwoners dezer gemeente.

Overwegende dat de gemeente niet ontvankelijk is om namens de bevolking in haar geheel of namens zekere van haar inwoners ter zake op te treden. Dat

inderdaad de gemeente, alhoewel publiekrechtelijk persoon, slechts bestaat bij machtsdelegatie van de Staat, onder dezes controle en met het oog op het verrichten van bepaalde taken (artikel 108 Grondwet). Dat zij dienvolgens de bevolking niet verpersoonlijkt en niet gerechtigd is in haar naam vergoeding te eisen voor schade door haar inwoners ondergaan.

Om deze beweegredenen :

En de rechtspleging geschied zijnde in het Nederlands naar eis van artikels 2, 34, 36, 37, 41 der wet van 15 juni 1935.

De Rechtbank, beslissende op tegenspraak, gehoord in zijn eensluidend advies de Heer F. Le Paige, Procureur des Konings, alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Verklaart de eis niet ontvankelijk en wijst hem af. Veroordeelt aanlegster in de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer. — 26 november 1958.

Voorzitter : M. Meulemans.

Rechters : M.M. Boeyé en Helleputte.

Advocaten : Mrs Eug. Boon en W. Bosmans.

Hoger beroep tegen vonnis met interlocutoire en definitieve beschikkingen. — Termijn.

Vonnis van gemengde aard met interlocutoire en definitieve beschikking. Het hoger beroep is voor wat de definitieve beschikkingen betreft, slechts ontvankelijk, indien het na de betekening van het vonnis binnen de door de wet bepaalde termijn wordt ingesteld.

Regie van Telegraaf en Telefoon (Minister van Verkeerswezen) t/ Paulus M.

Gezien de processtukken en namelijk de akte de dato 17 juli 1958 van het ambt van deurwaarder P. Dotremont, in dienstverblijf te Tienen, waarbij beroepster beroep instelt tegen:

1° het tussenvonnis gewezen door de heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven de 24 december 1957;

2° het tussenvonnis gewezen door de heer Vrederechter van het tweede kanton Leuven de 11 februari 1958;

3° het eindvonnis gewezen door dhr. Vrederechter van het tweede kanton Leuven de 10 juni 1958;

Overwegend dat de bestreden vonnissen in regelmatige uitgifte worden voorgelegd;

Overwegend dat de eis door beroepene, oorspronkelijk aanlegger, voor de eerste Rechter ingeleid, ertoe strekte beroepster, toen verweerster, te horen veroordelen om hem de arbeidsongevallenvergoedingen te betalen ingevolge een ongeval hem overkomen in de uitvoering van zijn arbeidskontraat bij beroepster op 3 April 1957 in de Emile Mathieustraat te Leuven;

Overwegend dat beroepster in eerste-aanleg betwistte dat het wel een arbeidsongeval was en voorhield dat de val die de dijbeenbreuk van beroepene voor gevolg had, voortkwam van een gebrek, inherent aan het

slachtoffer zelf, n.l. een dijbeenbreuk die hij reeds vroeger in 1955 opgelopen had;

Overwegend dat de eerste Rechter door zijn vonnis van 24 december 1957 een getuigenverhoor beval omtrent de volgende feiten:

1) of de stijgtrede en het opklapbaar vlak van de vrachtwagen van beroepster waarmee het ongeval van 3 april 1957 is voorgevallen defekt waren en zijn, en in staat om ongevallen te veroorzaken, en

2) of het ongeval van 3 april 1957 waarbij beroepene gewond werd, gebeurde als gevolg aan de hoger genoemde defekte toestand en beroepene daardoor plots uitgegleden en gevallen is;

Overwegend dat beroepene ten onrechte beweert dat het beroep tegen dit vonnis niet ontvankelijk is als zijnde laattijdig; dat het immers algemeen met reden door rechtspraak en rechtsleer aangenomen wordt dat het beroep tegen een interlocutoir vonnis steeds mogelijk is voor zover het samen met een beroep tegen een eindvonnis geschiedt; dat terzake het eindvonnis niet datgene is dat werd uitgesproken op 11 februari 1958, en betekend aan beroepster op 27 maart 1958, maar wel het vonnis uitgesproken op 10 juni 1958; dat het beroep tegen het interlocutoir vonnis van 24 december 1957 betekend samen met het beroep tegen het eindvonnis rechtsgeldig is geschied; dat dit beroep dan ook ontvankelijk is;

Overwegend echter dat beroepene te recht voorhoudt dat het vonnis van 11 februari 1956 een vonnis is van gemengde aard, met terzelfdertijd definitieve en interlocutoire beschikkingen; dat vermits dit vonnis betekend werd op 27 maart 1958, het beroep wat de definitieve beschikkingen betreft van dit vonnis, niet binnen de maand der betekeningen aangetekend werd, en derhalve niet ontvankelijk is;

Overwegend inderdaad dat de eerste Rechter, op basis van het getuigenverhoor dat gehouden werd op 23 januari 1958, in zijn vonnis van 11 februari 1958 heeft beslist dat « de val van beroeper wel degelijk een plotse en abnormale gebeurtenis uitmaakte veroorzaakt door een uitwendige en onverwachte kracht, zijnde het uitglijden van het slachtoffer op de stijgtrede, tengevolge van het aan de vrachtwagen gevestigd stelsel van op- en afstijgen » en verder « dat het ongeval dus werkelijk een arbeidsongeval is in de zin van de samengeordende wetten » en in het dispositief: « dat het ongeval waarvan beroepene op 3 april 1957 het slachtoffer was, onder toepassing valt van de samengeordende wetten in zake arbeidsongevallen ».

Overwegend dat beroepster vergeefs opwerpt dat het feit dat door hetzelfde vonnis een deskundig onderzoek bevolen werd aantoonde dat dit vonnis niet heeft beslist omtrent het oorzakelijk verband tussen het ongeval en de schade door beroepene geleden;

Overwegend immers dat de opdracht aan de aange-stelde dokter Soete, geenszins van aard is het oorzakelijk verband tussen het ongeval en de gevorderde schade in gedrang te brengen of de zienswijze van de eerste Rechter desomtrent gebeurlijk te wijzigen, doch enkel om de nodige gegevens te verstrekken voor het vaststellen der vergoedingen toegekend aan beroepene;

Overwegend derhalve dat het met een eensgezinde rechtspraak dient te worden gezegd dat het beroep tegen het vonnis van 11 februari 1958 slechts ontvankelijk is wat betreft de interlocutoire beschikkingen van dit vonnis, dit is de aanstelling van een deskundige, en niet ontvankelijk wat betreft de definitieve beschikkingen ervan;

Overwegend dat het niet betwist wordt dat het

beroep tegen het eindvonnis van 10 juni 1958 ontvanke-lijk is;

Ten gronde : (zonder belang).

NOOT: Verg. A.P.R. Tw. Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel nr. 312 en de aldaar geciteerde arresten van het Hof te Luik d.d. 28 december 1910, 17 december 1935 en 7 juli 1948.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 8 januari 1959.

Voorzitter : M. Reyniers.

Referendaris : M. Van Hauwermeiren.

Advocaten : Mrs Schuyesmans en Blanchaert.

Vrije handelsreiziger. — Recht op commissielonen.

Commissieloon is aan de handelsreiziger verschuldigd voor elke door de werkgever aanvaarde bestelling. De niet-uitvoering van een bestelling door de schuld van de werkgever doet het recht op commissieloon niet vervallen. Dit geldt ook voor commissionnaires en vrije handelsvertegenwoordigers.

Bij vrije handelsvertegenwoordiging kunnen partijen afwijkende bedingen overeenkomen, doch bij gebrek aan bewijs daarvan of in geval van stilzwijgen moeten de gebruiken gevolgd worden.

Van Glabeke t/ De Buysscher.

Overwegende dat de eis voor doel heeft de verweerder te doen veroordelen tot het betalen van 20.017 frank meer de gerechtelijke interesten en de kosten, uit hoofde van commissieloon (bestellingen door eiser opgenomen tijdens de periode 15.4.1957 tot 8.10.1957) volgens lijst in het dossier voorkomend, en door verweerder ontvangen, hetzij :

1. 3 % op bestellingen ter waarde van 659.104 fr. =	19.773,00 fr.
2. 5 % op bestellingen ter waarde van 4.882 fr. =	244,00 fr.
	20.017,00 fr.

Overwegende dat de verweerder beweert slechts 4.635 frank verschuldigd te zijn ; dat hij daarenboven een eis indient strekkende tot het bekomen van 44.265 frank schadevergoeding omdat de eiser een fictieve bestelling zou overgemaakt hebben, namelijk 450 dozijnen ondergoed-klederen verminderd met het zagezegd daarop verschuldigd commissieloon ;

A. *Wat betreft de hoofdeis* : 20.017 frank voor commissieloon :

Overwegende dat de verweerder niet betwist dat aanleggers kwestige bestelorders (waarvan lijst in bundel) aan hem heeft overgemaakt ;

Overwegende dat hij echter betaling weigert en steunt op de bewering als zou een gedeelte dezer bestellingen geweigerd of geannuleerd zijn geweest ;

Overwegende dat daarvan echter geen bijzonderheden noch bewijzen worden voorgebracht ; dat ten andere het commissieloon in beginsel verschuldigd is van zodra de verrichting gesloten is, en vooral waar deze annulatie te wijten is aan de verkoper zelf ;

Overwegende dat dit principe toepasselijk is op de vrije handelsvertegenwoordiger, bij analogie van de wet op het bediendencontract : « het commissieloon

is aan de handelsreiziger verschuldigd op elke bestelling door de werkgever aanvaard. De niet uitvoering van de bestelling door de schuld van de werkgever doet het recht op commissieloon niet vervallen ».

— en bij analogie met de beginselen toepasselijk in zake commissionnaires — zie L. Fredericq traité tome I « le principe, la commission est due dès la conclusion définitive de l'opération, même si plus tard le tiers contractant n'exécute pas la convention (Comm. Courtaî 12.12.1931 - R.W. 1931 col. 224) ou que le commettant se trouve par force majeure dans l'impossibilité de donner suite à la commande (Comm. Anvers 14.12.1922 P.A. 687). Tel est l'usage sur les places d'Anvers, de Liège et de Gand (Comm. Gand 30.4.1901 - J.C.Fl. 1902 2527 et 1914 nr. 4284) ;

Overwegende dat de « vrije handelsvertegenwoordiger deel uitmaakt van de groep der handels« agenten » voor dewelke die regel in het algemeen van toepassing is (zie ook « Courtier Op. cit. T.I. bl. 346) tenzij het tegenovergestelde overeengekomen werd, wat in zake nergens voorkomt ; dat hier de bovengemelde gebruiken van Gent dienen toegepast ;

Overwegende dat dezelfde regel ook van toepassing is op de vrije handelsvertegenwoordiger : Op. cit. blz. 363 nr. 213 in fine : « En principe le représentant a droit à sa commission dès l'instant où la vente a été conclue à son intervention, peu importe que le contrat soit dans la suite exécuté ou non. Nous renvoyons à ce que nous avons dit à ce sujet au chapitre de la commission. Les règles à appliquer sont les mêmes » - (zie ook H.R. Luik 24.10.1925 Jur. Liège 1926 - 46) ;

Overwegende dat bovengemelde regelen des te meer dienen toegepast waar de zagezegde wan-uitvoering van de verrichtingen te wijten is geweest aan de verweerder zelf, wat blijkt niet alleen uit sommige klachten van de cliënten voorkomend in het dossier van eiser (zaken Guillemin en Grand Bazar) maar uit het schrijven van verweerder dd. 24.1.1958 : « A première vue, ces sommes indiquant les ordres non exécutés par suite d'annulation des clients, suite au retard de livraison pour des causes indépendantes de notre volonté. Ceci sous réserve d'examen » ;

Overwegende dat het ten andere ter kennis is van de Rechtbank dat de verweerder op zeker ogenblik in gebreke is gebleven verscheidene bestellingen uit te voeren en dat de wan-uitvoering dus te wijten is aan de verkoper zelf, zodat in zake het commissieloon in ieder geval verschuldigd is (zie hoger, en ook de be-woordingen van de wet op het bediendencontract, p. analog.) zodat een getuigenverhoor of onderzoek niet dienend zouden zijn ;

Overwegende dat de verweerder nog tegenwerpt dat de eiser op 9 maart 1957 opzeg ontving en slechts op 12.12.1957 aanspraak maakte op betaling van commissielonen ; dat er echter dient opgemerkt dat de verweerder zelf op 9 maart schreef : « Bien entendu les commissions dues sur les commandes à exécuter jusqu'à ce jour vous seront payées dans les conditions habituelles » ;

Overwegende dat de verweerder de eiser sommeert te bekennen of loochenen dat er een stilzwijgende overeenkomst bestond die voorzag dat het commissieloon slechts moet betaald worden op de werkelijk uitgevoerde bestellingen ;

dat de eiser daarop antwoordt dat de vraag zich praktisch nooit gesteld heeft, vermits vroeger alle bestellingen regelmatig werden uitgevoerd ;

Overwegende dat de verweerder zelfs geen enkel concreet geval aanhaalt waar de bestelling zou vernietigd geweest zijn door de schuld van de koper, ver van een « bestendig gebruik tussen partijen » te bewijzen ;

Overwegende dat de commissielonen op (niet betwiste) bestellingen van de tabel dus verschuldigd zijn ten bedrage van 20.017 frank onder aftrok nochtans van de commissie op de zaak Sarma waarvan hieronder sprake, vermits zij in de rekening der commissies begrepen is;

B. Wat de tegeneis betreft :

Overwegende dat het vaststaat dat de verweerder een bestelbon « commande no 1215 » ingezonden heeft dragend over « cache sexe satin 250 douzaines, en cache-sexe indém. 200 douzaines, voor Sarma Brussel en dat deze firma liet weten dat zij niets besteld had ;

Overwegende echter dat deze bon de vermelding droeg « désignation suit » ;

Overwegende dat, indien de eiser Van Glabeke, verweerder op tegeneis, werkelijk een fout begaan heeft met die bon af te geven als zijnde een vaste verkoop, er echter op te merken valt :

— dat de eiser op tegeneis slechts gehouden was door de bestelling wanneer hij ze aanvaardde ;

— dat hij die bestelling onmogelijk kon aanvaarden waar geen enkele aanwijzing gegeven werd betreffende de te vervaardigen maten ;

— dat de aanvaarding slechts kon geschieden en de koop-verkoop gesloten zijn wanneer deze maten zouden opgegeven zijn, wat nooit geschiedde ;

— dat de eiser op tegeneis zijnerzijds een onvoorzichtigheid begaan heeft indien hij tot fabricatie overging zonder die aanduiding van maten en datum der leveringen en zonder de « designatie » te vragen aan de Sarma ;

— dat hij in ieder geval het bedrag van zijn schade niet bewijst ; dat het zelfs niet bewezen is dat er enige schade bestaat ; dat de kwestieuze goederen, indien zij bestaan, niet verloren zijn ; dat de eiser op tegeneis ze ontegensprekelijk heeft kunnen of zal verkopen, zodat hij alleen een gebeurlijk verlies aan winst zou kunnen in rekening brengen, maar dat hij de totale waarde van de goederen vordert ;

— dat hij ook zou dienen te bewijzen dat de goederen die hij zogezegd ter beschikking houdt (« dans nos rayons ») deze zijn die speciaal gefabriceerd werden volgens de bestelling nr 1215 van Sarma, waar hij anderzijds verklaart dat het « article courant » is, regelmatig gevraagd door de Sarma ;

Overwegende dat de schade dus niet bewezen is, en dat niemand vergoeding mag eisen voor schade door eigen onvoorzichtigheid veroorzaakt ;

Overwegende echter dat de eiser Van Glabeke geen commissieloon mag eisen op deze zaak ; dat deze verichting in het tabel voorkomt voor 28.500 fr. + 20.400 fr. = 48.900 fr. aan 3 % = 1.467 frank, bedrag dat dient afgetrokken van het aangerekend commissieloon dus : 20.017 fr. — 1.467 fr. = 18.550 frank ;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende ;

Veroordeelt de verweerder De Buysscher tot het betalen aan de heer Van Glabeke van 18.550 frank meer de gerechtelijke interesten ;

Wijst de tegeneis af als ongegrond ;

Veroordeelt de verweerder tot 3/4 der gedingskosten, in totaal voorlopig begroot zijnde op 395 frank, registratie- en expeditierechten niet inbegrepen ;

Laat 1/4 der kosten ten laste van de eiser ;

Zegt dat de kosten van gebeurlijke uitvoering van dit vonnis volledig ten laste zullen zijn van de partij die ze nodig maakt.

POLITIERECHTER TE PEER

29 november 1955.

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Mrs. Van Noorbeek en De Greef.

Wegverkeer. — Verplichting tot inachtneming van een veilige afstand ten aanzien van voorop rijdende auto. — Autobusdienst. — Bij beschadiging van autobus geen gebruiksderiving.

Een voorzichtig autobestuurder moet steeds de snelheid van zijn voertuig aanpassen aan die van de vooroprijdende bestuurder, met dien verstande, dat de afstand tussen beide voertuigen — indien de verkeersomstandigheden zulks toelaten — voldoende moet zijn om zelfs bij een plotseling stoppen een aanrijding te vermijden.

Een bestuurder van een auto, die weet, dat een voertuig hem volgt, hindert de normale gang van de hem volgende bestuurder door plotseling te remmen waar zulks niet om redenen van veiligheid nodig is; hij begaat aldus een onvoorzichtigheid, zodat hij om deze reden voor 1/3 deel aansprakelijk is voor de plaats gehad hebbende aanrijding.

De exploitant van een openbare autobusdienst moet beschikken over een minimum aantal reservevoertuigen; de gebruiksderiving van een voertuig heeft geen nadelige invloed op het vermogen van de exploitant, daar hij door het beschadigde voertuig te vervangen geen andere kosten kan hebben dan het geval zou zijn, indien het ongeval zich niet had voorgedaan. Zelfs in het geval, dat de exploitant geen « openbare » autobusdienst exploiteert is hij logischerwijze verplicht een reservebus te bezitten om zulke dienst te verzekeren.

O.M. en Castadot B.P. t/ Van Seggelen e.a.

Overwegende dat uit het geheel van het onderzoek is gebleken dat de feiten ten laste gelegd van eerste en tweede beklagden bewezen zijn en misdrijven uitmaken voorzien bij artikelen 21/4, 26/2, 26/1 van het K.B. van 8 april 1954 en artikel 2 der Wet van 1 augustus 1899 ;

Overwegende echter dat tweede betichte een tiental meters achter eerste betichte reed toen deze plots remde ; dat de omstandigheden van het verkeer tweede betichte niet verplichtten zo dicht achter het voertuig van eerste betichte te rijden en dat hij dienvolgens de veilige afstand vrijwillig niet geëerbiedigd heeft ;

Overwegende dat de voorzichtige bestuurder steeds de snelheid van zijn voertuig moet aanpassen aan die van de vooroprijdende bestuurder, met dien verstande dat de afstand tussen beide voertuigen, — indien de verkeersomstandigheden zulks toelaten, — voldoende weze om zelfs bij een plots stilhouden een aanrijding te vermijden ;

Overwegende bovendien dat, gezien er nergens sprake is van tegenliggers, tweede betichte gemakkelijk naast het stilgehouden voertuig van eerste betichte had kunnen doorrijden in plaats van te remmen en er tegen aan te rijden ;

Overwegende anderzijds dat eerste betichte wel wetende dat het voertuig van tweede betichte hem volgde, door zijn plots remmen, waar zulks niet om veiligheidsredenen nodig was, de normale gang van de volgende bestuurder gehinderd heeft en alzo een onvoorzichtigheid beging ; dat hij om die reden voor 1/3 deel aansprakelijk is voor deze aanrijding ;

.....
Overwegende dat de aangestelde van de burgerlijke partij voor 1/3 deel schuld heeft in deze aanrijding ;

Overwegende dat de gevorderde som van 3.795 frank betwist wordt ;

Overwegende dat de uitbater van een openbare autobusdienst moet beschikken over een minimum aantal reservevoertuigen ; dat de gebruiksderiving van één voertuig geen nadelige invloed heeft op het patrimonium van de uitbater, daar hij door het beschadigde voertuig te vervangen, geen andere kosten kan hebben dan het geval zou zijn indien het ongeval zich niet had voorgedaan ; dat zelfs voor het geval dat de uitbater geen « openbare » autobusdienst uitbaat, hij in ieder geval logisch verplicht is een reservebus te bezitten om zulke dienst te verzekeren, hetgeen trouwens niet tegengesproken wordt ; dat de burgerlijke partij derhalve dient afgewezen voor wat de gebruiksderiving betreft ;

Overwegende dat de boete van 425 frank wegens het te laat toekomen opgelopen door de burgerlijke partij op 25 juni 1955 (t.t.z. dag van het ongeval), als waarschijnlijk gevolg van deze aanrijding voorkomt ;

Overwegende dat de som van 1.870 frank wegens herstelling, rekening houdend met de factuur kan weerhouden worden ;

BALIELEVEN

Pleitwedstrijd ingericht door het Verbond der Belgische Advocaten.

Op 30 mei ll. had in het Gerechtsgebouw te Brussel de jaarlijkse pleitwedstrijd plaats ingericht door het Verbond der Belgische Advocaten.

Deze wedstrijd was ingedeeld in twee secties, een nederlandstalige en een franstalige.

De jury van de Nederlandse sectie was voorgezeten door Stafhouder René Victor uit Antwerpen met als bijzitters Mr. Jan Ronse uit Gent en Mr. Victor De Wachter uit Mechelen. Voor de Franse sectie trad als voorzitter van de jury op Stafhouder Charles Fincoeur uit Luik met als bijzitters Mr. Parys uit Doornik en Mr. Thomas uit Verviers.

Beide pleitwedstrijden kenden een volledig succes en zowel in de nederlandstalige als in de franstalige afdeling werden vier zaken gepleit door acht confraters.

Mr. Luc Van de Velde der balie van Mechelen pleitte tegen Mr. Baudouin de Renesse der balie van Luik. Het ging over een ongeval dat in Oostenrijk had plaats gehad en waarvan de gevolgen onderworpen werden aan de Belgische rechtbank. Naast een delicaat vraagstuk van internationaal privaatrecht werden de omstandigheden van het ongeval en het vraagstuk van de aansprakelijkheid door beide pleiters met veel scherpzinnigheid uiteengezet.

De tweede zaak werd behandeld door Mr. Carl De Cordier uit Gent tegen Mr. Jacques Bouveroux uit Hasselt. Hier betrof het een vraagstuk aangaande de toepassing van de wet op de arbeidsongevallen, waarin beide pleiters ook op voortreffelijke wijze hun wederzijdse standpunten toelichtten.

Verder pleitten nog Mr. Alois Wuyts uit Antwerpen tegen Mr. Walter Van Haesebrouck uit Kortrijk. Het betrof hier een origineel geval van oneerlijke mededinging, waarin beide pleiters ten volle gelegenheid vonden hun bijzondere kwaliteiten te doen gelden.

Eindelijk werd nog een laatste zaak bepleit tussen Mr. Walter Weyts uit Brugge tegen Mr. Willem Truyens uit Brussel in verband met de aansprakelijkheid bij vervoercontract.

Al de mededingers hebben zich op voortreffelijke wijze van hun taak gekweten en het was voor de jury zeer moeilijk de rangorde van de mededingers aan te duiden. De jury heeft verschillende criteria in aanmerking genomen : duidelijkheid der uiteenzetting, klaarheid van het betoog, zuiverheid van de taal, overtuigingskracht van het pleidooi, welsprekendheid, e.z.m. Ten slotte werd er beslist de eerste prijs toe te kennen aan Mr. Carl De Cordier, terwijl de tweede prijs ex aequo werd toegekend aan Mrs. Bouveroux en Truyens.

De Heer Janne, voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten, had persoonlijk een prijs uitgelooft voor een mededinger uit het Waalse taalgebied die zou deelnemen aan de nederlandstalige wedstrijd. Wij moeten ten zeerste dit gelukkig initiatief loven en de voorzitter van het Verbond er voor danken. De bedoelde prijs werd toegekend aan Mr. de Renesse der balie van Luik.

In de franstalige afdeling pleitte eerst Mr. Rolland uit Doornik tegen Mr. Houssa aangaande een vraag tot schadevergoeding gesteld door een pachter wegens de schade geleden door brand aan zijn oogst.

Mr. De Bruyn uit Brussel pleitte tegen Mr. Stockart der balie van Luik betreffende de vernietiging van een verzekeringscontract wegens het verstrekken van onvolledige inlichtingen.

Mr. Pollet vroeg tegen Mr. Mathoux der balie van Nijvel de vernietiging van een akte van verdelingschenking.

Ten slotte had een zeer levendig een geestig debat plaats tussen Mr. Dubois der balie van Gent en Mr. Piret over een verbreking van huwelijksbelofte.

Ook in de franstalige afdeling bleek het niet gemakkelijk de rangorde vast te stellen. Ten slotte werd de eerste prijs toegekend aan Mr. Mathoux en de tweede aan Mr. Houssa.

Na afloop van de prijskamp vergaderde het bestuur van het Verbond met de juryleden en de deelnemers aan een gezellig banket in het restaurant Tratoria, waarna op een slotzitting in het Gerechtsgebouw, gehouden onder voorzitterschap van Mr. Bayart, de uitslag van de prijskamp werd bekend gemaakt.

Deze wedstrijd mag op alle gebied geslaagd genoemd worden.

MEDEDELINGEN

Lovanium-Universiteit te Leopoldstad

De Lovanium-Universiteit te Leopoldstad kondigt aan dat een leeropdracht van Burgerlijk Recht aan de Rechtsfaculteit vacant is (Franstalig onderwijs).

De kandidaturen zullen in 2 exemplaren worden ingezonden aan de Voorzitter van de Beheerraad van de Lovanium-Universiteit, 91, Vlamingenstraat te Leuven. Ieder exemplaar zal vergezeld zijn van een omstandig curriculum vitae en een lijst van eventuele publicaties.

De kandidaturen moeten ten laatste op 30 juni toekomen.

Bekendmaking van het Secretariaat van het 4e Internationaal Criminologisch Congres.

De Société Internationale de Criminologie zal haar 4e internationaal congres in 1960 in Den Haag houden en wel van 5 tot 12 september. Overeenkomstige congressen werden reeds gehouden in Parijs en Londen.

Het hoofdthema van het Haags congres zal zijn de psychopathologische aspecten van het criminele gedrag. Het congres zal zich in drie secties splitsen, die alle zes maal bijeen zullen komen. In de eerste sectie zullen de « Methodes van onderzoek en behandeling » aan de orde komen aan de hand van de volgende vier deelonderwerpen :

1. De medisch-psychologische methode;
2. De sociologische methode;
3. Gerechtelijke geneeskunde en criminalistiek;
4. Penologie.

De tweede sectie zal zijn gewijd aan « Bijzondere onderwerpen », te weten :

1. Epilepsie;
2. Zedendelicten;
3. Winkeldiefstallen;
4. Leeftijd en geestelijke stoornis.

Tenslotte zal in de derde sectie het « Wetenschappelijk onderzoek » worden behandeld aan de hand van de volgende twee deelonderwerpen :

1. Hoe geschiedt momenteel het onderzoek naar de persoonlijkheid van de geestelijk gestoorde delinquent;
2. Hoe is de huidige situatie met betrekking tot het onderzoek naar de mogelijkheid van behandeling van geestelijk gestoorde delinquenten met instandhouding van hun gevoel van verantwoordelijkheid.

Als sprekers zullen optreden :

de heer Zilboorg (U.S.A.) over : « De psychiatrie en de strafrechtspiegeling »;

de heer Mannheim (Engeland) over : « Het strafrecht en de geestelijk gestoorde delinquent »;

de heer De Greef (België) over : « De criminologie en de geestelijk gestoorde delinquent »;

Professor Van Bemmelen (Nederland) over : « Integratie in de criminele politiek van de criminologische opvattingen over de geestelijk gestoorde delinquent ».

Het Nederlands Organisatie Comité wordt voorgezeten door Mr. A.A.L.F. van Dullemen, oud Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam.

Secretaris-Generaal van het Congres is Mr. E.A.M. Lamers, Directeur-Generaal van het Gevangeniswezen.

Verdere inlichtingen over het Congres worden verstrekt door het

Secretariaat van het 4e Internationaal
Criminologisch Congres,
Burgemeester de Monchyplein 15,
Den Haag,

Tel. 18.52.81, toestel 325.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België, jrg. 1959 - n° 5 :

René C. L. Goris, Sluiting der ondernemingen. — R. Van Lennep, Overzicht van de maatregelen van bewaring.

Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeidsrechten, jrg. 1959 - n° 3 :

M. Cl. Platen, Sociale wetgeving in 1958. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Gemeenterecht, jrg. 1959 - n° 5 :

Rechtsgedingen. — Boekbespreking. — Aanbesteding. — Begroting. — Belastingen. — Bezoldigingen. — Goederen. — Schepen. — Secretaris. — Stedebouw. — Tuchtstraffen. — Werken.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht, jrg. 1958 - n° 6 :

J. R. Stellinga, Het onderscheid tussen bevoegdheden en subjectieve rechten, en tussen verplichtingen en schulden. — J. Borret, De Raad van State en de Pachtprijsbeperking. — K. Callebaut, De handhaving der openbare orde door het leger en het gebruik der wapens.

M. V. Polak, Nederland. — F. Morissens, Artikel 18 van het Satuuut van het Rijkspersoneel. — A. Van De Velden, Militievergoedingen. — J. M. Moreels, De Grondwetsherziening. — F. Beirnaert, Gemeentewezen. — G. F. De Cuyper, Het nationaal akkoord betreffende de werking en de opdracht van de ondernemingsraden.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1959 - n° 22 :

C. W. Van der Pot, Het ontwerp-Provinciewet (II, slot). — E. H. Thijssen, Woon- en verblijfplaats bij dagvaarding in scheidingszaken. — R. W. J. Den Tex, De termijn van beroep bij onder curatele stelling. — P. Stoffels, De wijziging van de Dienstplichtwet.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amrbt en Registratie, jrg. 1959, n° 4586 :

P. W. van der Ploeg, De positie van de vrouw in het regime van de uitsluiting van elke gemeenschap van goederen (II, slot). — J. van der Pas, Een moeilijke keuze. Vruchten en Inkomsten of Deelgenootschap.

Journal des Tribunaux, jrg. 1959 - n° 4GV238 :

F. Rémon, Réflexions à propos du projet de loi sur la protection des mineurs d'âge.

Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'Étranger, jrg. 1959 - n° 1 :

R. de Lacharrière, Spinoza et la théorie démocratique. — J. Lemasurier, La preuve dans le détournement de pouvoir. — Paul Baratier, Le contentieux administratif en Grande-Bretagne. — Georges Berlia, Le Président de la République dans la Constitution de 1958. — S. Dreyfus, Analyses des lois et décrets.

Nr 2 :

V. Silvera, Le contentieux administratif en Tunisie. — K. Stoyanovitch, La conception de l'Etat en Yougoslavie. — J. de Soto, La loi et le règlement dans la Constitution du 4 octobre 1958.

Recueil Dalloz, jrg. 1959 - n° 20 :

G. H. Camerlynck, Du « motif inexact » au « fallacieux prétexte »...

Northwestern University Law Review, jrg. 1959 - n° 6 :

M. L. Weissman, Allowable Deductions on the Formation, Reorganisation and Liquidation of a Corporation. — E. W. Clyde, Current Developments in Water Law.